

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

127
Anul 14
iulie 2020

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească

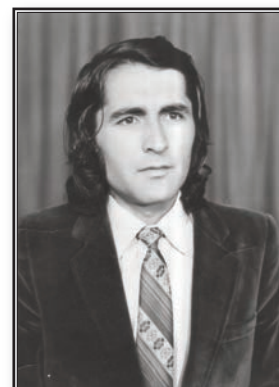
Fondată: mai 2007



Jim Warren

CUPRINS

Carmen Silva/ Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ În căutarea adevărului (45) ...4
Dragoș Niculescu/ Filozofia și știința sub semnul unității...6
Anton Găgiu/ Iubirile lui Alexandr Sergheevici Pușkin...8
George Tei/ SONETE...10
Paul Leibovici/ Paul Celan, o sută de ani de la naștere...11
Daniel Luca/ Calea spre izvorul luminii...13
Vasilica Grigoraș/ POESIS...13
Nicolae Dina/ Un român pe meleaguri miraculoase...14
Gabi Bărbulescu/ POEME...16
Al Florin Țene/ Istoria muzicii poate fi înțeleasă și altfel?...17
Elena Buică/ Impresii din grădina raiului...18
Gențiana Groza/ Etern peregrin...19
ITHACA/ Colaj liric...20
Ion Iancu Vale/ Sub teroare...21
Persida Rugu/ O pagină de istorie de la Mircea Eliade...22
Gheorghe Andrei Neagu/ Cuiul...23
Ion Teodor Palade/ Caiet de școlar...24
Adrian Botez/ Starea de poet...25
Cornel Durgheu/ Punct de vedere...26
Veronica Balaj/Jurnalul între realismul crud și metafizica...28
Carmen Georgeta Popescu/ Amar(a)...30
Constantin Stroe/ Secvențe haiku...31
Magdalena Brătescu/ „Tehomir”...32
Manuela Andrada Radu /...Gabriel Garcia Marquez...33
Marian Nencescu/ Omul biblic și omul creștin...34
Florea Turiac/ Rapsodia Divinei Comedii...36
Mihai Batog Bujeniță/ Serenadă pentru un vis...38
Dorin Nădrău/ Cenaclul literar „Mircea Eliade”...39



INFO CLIMATE

„Poet original și talentat, dascăl și profesor dedicat și colaborator al revistei noastre târgovișteanul Romulus Gandy R. Georgescu a murit de curând. Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace. Nu te vom uita Poete.”

Redacția

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducănu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Găgiu, Florea Turiac, Gabriel Mihalache, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Sebastian Drăgan, Carmen Georgeta Popescu

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let



Arta

Tu ești bolnav, și rana ta afundă
Pe care-ai lumii mulți nerozi ți-o dară,
Tu nu mai poți să duci a ta povară
Și-un veac întreg trăiești într-o secundă.
Robit tu gemi, nu pot să-ți mai pătrundă
În temniță cântări de primăvară,
De mult, a plânge ochii tăi uitară -
În marea artei vin' de te scufundă!
Așa-i de cald în ea, și-așa-i de bine,
Și-i limpede-al ei val, și-ntr-aurit;
Și iar va crește inima din tine.
Spre arte-alergă, luptător trudit,
Și proaspăt sânge vei simți prin vine
Și vei trăi din nou, re-ntinerit.

Cum soarele

Cum soarele nu se mândrește!
El, care culmi încoronează,
Și brazi și flori îmbrățișează,
Și totuși și-n colibi lucește!
Așa și sfânta Poezie
Ce în Olimp de veci domnește,
Și frunzi de zei împodobește,
Îmi scaldă sufletul chiar mie!

Muzica mării

Ține dintâi ghiocul la ureche,
Și ascultă, pierzându-te în visare;
Că din scoică gema revărsare,
Zbuciumarea mărilor - străveche.
Întreg glasul hăulitor al valurilor;
Câte au volburat tănuire ferecată;
Frământare în vaer preschimbată,
Tălăzuind în vecii vecilor.
Apropie urechea asupra inimii mele,
Și ascultă, deslușind ce spune.
Glasul dintâi, al lumilor străbune,
Sună peste mări, prin raze de stele,
Ca valuri luptătoare, răscolind,
Leagănă dorul lăuntriceii tănuiri;
Cu dureri, cu nădejdi, cu amăgiri,
În vecii vecilor - tălăzuind.

Negură

Sub cer senin plutește ușor
O negură, spre apus, spre apus
Un brad stă singur, visător;
Și-ar vrea să fie odată nor și el pe sus.
Din cer ea vede amăru-i chin,
Și aripile încet îi cad:
Din cauza largului senin
Ea vine acum, se lasă lin
Spre bietul brad.
Acu-l sărută buze moi,
Și așa de mult l-au răcorit.
Din ochii suri ea cerne ploi,
Și-n păru-i blând apoi
Ea l-a învelit.
El n-a îndrăznit nici un cuvânt
Să-i zică, nu!
El e barbar -
Ea pleacă-ncet pe un val de vânt;
El stă și plânge din pământ
Spre ceruri iar.

Regina

Cum, Doamne, să mai pot și eu
Avea talent?
Să pot și scrie?
Dreptate-ar fi să-mi dea chiar mie
Vreun dar divin prea dreapta soartă?
Prea mare ar fi norocul meu!
Eu sunt doar o Regină!
Eu, suflet bine educat,
Cum pot să simt mai omenește?
Când nu mă interesez, firește,
De atâția mulți ce mă-nconjoară
Frumos gătiți ca la palat.
Eu sunt doar o Regină!
Și griji? Ce griji să am, ce zor,
Când am și haine cum îmi place,
Și ori și ce-aș dori pot face?
Eu nu știu ceasul morții, însă
De foame știu că n-am să mor;
Căci doar sunt Regină!
Nici nu pot suferi să-mi spui
Fățiș un adevăr vreodată,
Beau vinul laudei ce-mbată,
Iar în urechi spre a nu înțelege,
Bumbacul lingusirii pui.
Eu sunt doar o Regină!
Toți strigă „ura” în jurul meu,
Se-nchină toți ca la icoană;
Pe cap dorm noaptea cu coroană
De aur, ziua stau pe tronul-mi
Zâmbind prea grațios mereu,
Căci doar sunt o Regină!
De ce v-ați pierde vremea voi
Citind ce scriu? Degeaba toate!

Abia când voi fi moartă, poate
Mă veți vedea ce-am fost, spre a zice;
„A fost, aproape, om ca noi!”
„Păcat a fost Regină!”

La temelia Castelului Peleş

Vor gânduri să pogoare,
Ca frunza codrului,
Plutind șovăitoare,
Deasupra visului.
În cântec îndrăzniră
Ivirea spre lumină;
Furtuni le prigoniră,
Zvârlindu-le în tină.
Dar din adânc mijesc,
A sevelor puteri,
Ce iară se ivesc,
Cântând în primăveri.
Din despicata stancă,
Din frunza scuturată,
O viață nouă încă,
Prin ani din an se-arată.
Iar firea re-nnoită,
Un gând își luminează:
Că-n frunza gălbenită,
Rămâne încă rază.
Aceași e lumina,
Și-n zori și-n asfințire;
Cântarea, rugăciunea,
La fel au înfrățire.
Gânduri ocrotitoare,
Vă-nchid în temelie;
Sămânță roditoare,
Să fiți din piatră vie.

Vis

Și eu aș vrea să fiu
Regină odată și eu!
De-ar fi coroana mea de flori,
A ei podoabă roua cea din zori
Și a mea manta din curcubeu lucrată.
Și carul meu de-ar fi un nor frumos,
Să am ca mareșal al verii soare,
Si nouă muze damele de onoare
Și așa din cer să văd eu lumea jos.
Păduri și arte - apoi și tu poveste,
Să fiți al meu Regat, și tot ce este
În lumea asta gând frumos și sfânt
Și leagă om de om pe acest Pământ.
Dar dacă acestea nu le pot avea
Și dacă și coroana este grea,
Mai bine as fi izvorul cel din vale
Să plâng vorbind cu florile din cale.

În căutarea adevărului (45). Viața pe Pământ și în Univers

„Viitorul este praf de stele, pentru că îl puteți visa. Prezentul este lut, pentru că îl puteți modela. Iar trecutul este piatră, pentru că nu îl poți schimba niciodată.”

Gheorghe Valerică CIMPOCA



Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Nu este nimic mai mare sau mai vechi ca Universul. Întrebările despre care aş dori să vorbesc sunt: de unde am venit? Cum a luat ființă universul? Suntem singuri în univers? Există viață extraterestră? Care este viitorul speciei umane? Omul este cea mai complexă formă de viață biologică din Univers? Nu ştim dacă există şi altă viață similară în Universul observabil. Nu ştim ce fel de viață poate exista dincolo de Pământ. Omul este doar o rasă avansată de mamifere pe planeta Pământ, aparent neînsemnată, a unei stele extrem de obişnuite în univers. Lucru care îl face special pe om este că poate înţelege Universul. Oare Universul îl poate înţelege pe el?. Mii de ani i-au trebuit omului ca să descifreze tainele universului şi acest lucru l-a făcut prin cunoaştere din aproape în aproape. O dată cu evoluția cunoaşterii omul a dezvoltat tehnologii avansate pentru uşurarea muncii fizice şi ridicarea nivelului de trai. În ultimele două sute de ani, progresul tehnologic inventat de om s-a dezvoltat exponențial, iar în ultima sută de ani tehnologia a înlocuit cea mai mare parte din munca fizică a lui, punându-l pe acesta într-o postură mai mult de gânditor decât de lucrător. Dar gândirea fără muncă şi cunoaştere face mai mult rău decât bine. Cu trecerea timpului, oamenii se izolează unii de alții, comunicarea dintre ei devine sporadică sau dispare. Din ce în ce mai puţin oameni au acces la cultură şi ştiință, adică la cunoaşterea adevărată, majoritatea acestora îşi iau informații venite din multimedia, care sunt procesate şi răspândite în scopul manipulării adevărului. Astfel omul capătă o falsă cultură crezând că ştie totul şi că este deţinătorul adevărului. Stephen Hawking afirma că principalul

duşman al cunoaşterii nu este ignoranța, ci iluzia cunoaşterii. Acum, în era tehnologică a informației, prin toate mijloacele de informare în masă, ni se dă zilnic câte o porție de iluzie a cunoaşterii. Acumularea de cunoştințe implică procese cognitive complexe: percepție, comunicare, asociere şi raționare. Omul se îndepărtează din ce în ce mai mult de la aceste procese cognitive complexe prin scoaterea în afara muncii şi izolare. El îşi ia „**porția de cunoştințe**”, din mediul **online**, de care a devenit dependent. De multe ori omul se retrage într-un mediu virtual conceput de alții ca să-i ocupe timpul. Cu noile tehnologii de supraveghere omului îi este încălcată intimitatea personală din ce în ce mai mult. Din lăcomie sau ignoranță unii cad în capcana „**postărilor**” şi chiar contribuie la aceasta prin expunerea exagerată a datelor personale pe siturile de socializare. Aceştia devin vulnerabili şi cad victime unor şarlatani care pândesc ca animalele de pradă. În epoca tehnologiei calculatoarelor, omul a dezvoltat, pe lângă programe de calculator utile şi așa numiții „**virusi de calculator**” care umblă şi distrug programele utile. Cât de dăunători sunt aceşti virusi? Aş spune că sunt la fel de dăunători ca virusii vii, naturali. Viețile oamenilor depind de foarte mulți virusi, fie ei de calculator fie de virusii naturali. Omul a încercat să cerceteze şi să dezvolte forme primitive de viață şi neviață, printre care şi virusii, pentru a-i folosi ca arme biologice împotriva semenilor săi. Crearea oricăror forme de virusi, chiar şi cei de calculator, cred că spune ceva despre natura umană şi anume că este capabilă să creeze forme distructive. În ultimii 30 ani au apărut tot felul de virusi naturali care atacă ființele vii, de la plante la animale şi până la oameni. De unde vin aceşti virusi? Nimeni nu ştie. Virusii sunt cele mai misterioase organisme de pe Pământ. Pentru că niciunul nu poate supraviețui sau reproduce fără o gazdă, unii oameni au pus la îndoială că aceştia pot fi considerați vii. Misterios este virusul care a apărut la sfârșitul anului 2019, numit de oameni

coronavirus, sau pe scurt COVID19 și care a dus la un număr mare de îmbolnăviri și decese în rândul oamenilor de pe întreaga planetă. Acest coronavirus are o formă sferică, pleomorfă, cu diametrul cuprins între 120 nm și 160 nm, având un înveliș extern pe care se află niște proeminențe glicoproteice, foarte lungi (24 nm), pedunculare, numite spicule, cu extremități rotunjite, bulboase, aranjate în așa fel încât la microscopul electronic dau aspect de coroană solară (de unde și denumirea de coronavirus). Spiculele au rolul de a se lega de receptorii celulari umani, favorizând infecția celulelor sensibile. Nimeni nu știe cum se împrăștie acest virus și ce anume îl face să dispară. Cercetătorii cred că toți virusii au la bază Acidul Ribonucleic (ARN) și că datorită faptului că ARN-ul a stat la baza dezvoltării ADN-ului în univers și la om, acesta are capacități mai mari de a se reproduce fără ajutorul altor molecule. Explicațiile în sine fiind complexe. Ori, omul, care are cea mai complexă spirală ADN și cele mai complexe structuri ARN, este expus cel mai mult în fața virusului. După ce virusul intră într-o celulă umană, genomul ARN al virusului celular este depus în citoplasma celulei umane. Coronavirusul are o proteină cunoscută sub denumirea de „**ARN replicase**”, care permite transferul ARN-ului virusului la celula gazdă. Funcțiile celulare ale ARN-ului uman sunt perturbate de coronavirusul COVID19, scăzând imunitatea corpului uman. Omenirea de pe întreaga planetă a intrat în alertă și a început să ia măsuri de protecție. Printre măsurile bune care s-au luat au și unele măsuri aberante care încalcă drepturi și libertăți fundamentale, cum ar fi: reținerea și izolarea persoanelor fără acordul acestora, separarea bunicilor de nepoți și chiar de copiii lor. Astfel de planuri prost gândite și prost prezentate de canalele de știri nu au făcut decât să inducă panica și frica în oameni. Cum va arăta lumea după ce va trece coronavirusul COVID19? Incepând cu anul 2020, omenirea se confruntă cu o criză globală, poate cea mai mare a generației noastre. Sunt probleme mari atât în plan medical cât și în plan economic. Acum avem de ales între mai multe variante alternative pentru a depăși criza. Când alegem dintre mai multe variante alternative, trebuie să ne întrebăm nu numai cum depășim amenințarea imediată, ci și ce fel de lume vom moșteni după trecerea furtunii. Da, furtuna va trece, omenirea va supraviețui, cei mai mulți dintre

noi vom fi în viață, dar vom locui într-o lume diferită. Această furtună va trece, dar alegerile pe care le facem acum ne-ar putea schimba viețile pentru anii care vor urma. Preotul Constantin Galeriu afirma „**Nu fiecare furtună vine să-ți distrugă viața; unele vin să-ți curețe calea**”. Asta înseamnă că din când în când omenirea primește semnale de schimbare radicală a modului de viață; de la un consumism exagerat la o viață mai cumpătată, mai liniștită, mai pe înțelesul tuturor într-o societate „restrictivă”. Structuralizarea exagerată și consumul exagerat al omenirii a adus-o în pragul prăpastiei. Pe o planetă sărăcită de resurse, poluată fără discernământ, noi oamenii ne îndreptăm către o catastrofă, punând în pericol dispariția speciei umane. Dacă coronavirusul COVID19 nu apărea, sigur „cineva” l-ar fi inventat ca să oprească puțin în loc oamenii de pe planeta Pământ, să respire aer curat, să se bucure din natura înconjurătoare, să oprească poluarea produsă de avioane și de mașini, să oprească deplasările exagerate dintr-o regiune în alta, în scop turistic sau sportiv, dar mai ales să oprească microundele folosite în comunicații, care pe lângă că omoară viața, iau omului toată libertatea prin supraveghere continuă. Sunt forțate spre utilizare tehnologii imature și chiar periculoase. Țări întregi sunt folosite în experimente sociale la scară largă. Ce se întâmplă când toată lumea lucrează de acasă și comunică doar de la distanță? Ce se întâmplă când școli ori universități își desfășoară activitățile doar online? Omul se va adapta sau nu noilor condiții? Va renunța omul la consumul și risipa exagerată impusă de bogățiile planetei? Puțin probabil. Nici nu a trecut criza medicală că oamenii s-au aruncat cu și mai mare furie în „desfrâul planetar”. Suntem o civilizație primitivă, nu am depășit nivelul zero al primului nivel de civilizație (după Nicolai Kardasev există 3 nivele ale civilizațiilor). Vom rămâne o civilizație de tipul 0, capabilă doar să exploateze energia planetei Pământ și constrânsă de incapacitățile ei tehnologice să rămână pe Pământ de unde inevitabil vom dispărea, sau vom progresa și vom ajunge să colonizăm mai multe planete și sisteme solare?

Va urma

FILOZOFIA ȘI ȘTIINȚA SUB SEMNUL UNITĂȚII

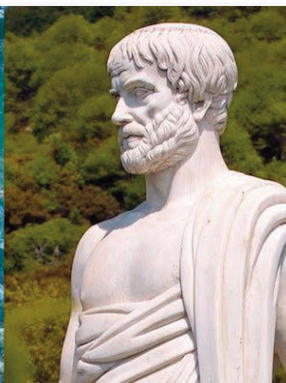


Dragoș Niculescu

Dragoș NICULESCU

1. Teme epistemologice fundamentale.

Desigur că reflecția asupra raportului dintre știință și filozofie, cu toate coordonatele sale gnoseologice și epistemologice, ridică drept obiect fertil de discuție problematica raportului dintre ipostaza metafizică speculativă a științei filozofice și ipostaza pozitivistă a științelor fixe, supuse puterii operaționale a principiilor formale logico-matematice. Pentru ca, plecând de aici, de la analiza gradului de suprapunere, de imixtiune sau de diferențiere a celor două domenii științifice, să se ajungă la evaluarea statutului omului de știință, la estimarea aparatului său analitic și sintetic de acțiune teoretică, la descoperirea, până la urmă, a unui fundament călăuzitor unic, integrator în demersul științific pe care îl execută. Metoda matematică, cercetarea sub microscop, reflecția, narativitatea și speculația nu se dovedesc



a fi altceva decât forme relativ diferite înspre descoperirea aceluiasi adevăr ultim, global și absolut, căruia fiecare dintre acestea încearcă să îi lumineze câte o mică parte, să-l surprindă dintr-un alt unghi. Acesta este efortul de cunoaștere al omului, căruia, odată cu darul conștiinței, i s-

a hărăzit și destinul de etern căutător al unor taine pe care nu se știe când și în ce măsură le va cunoaște, efort care orice formă ar îmbrăca, orice cale de pătrundere și descifrare și-ar revendica, utilizează în egală măsură rigoarea, claritatea, coerența logică și, mai presus de orice, darul scînteii intuitive – sămînța Dumnezeiască așezată și încolțită în lumina cerebrală a ființei umane, care, azvîrlită în jerba unor iptoteze halucinante, îi transfigurează acestei ființe condiția pauperă, proiectînd-o spre granițele cerești. În curiozitatea neobosită care i-a bîntuit ființa, omul a depășit ușor scepticismul gnoseologic incipient și declanșator prin însăși puterea fecundă a negației, pentru a sta o clipă să se înțeleagă pe sine, să-și explice, prin sensibilitate, gîndire sau logos, fiorul nestăpînit al căutării.



A urmat duelul termenilor în raport cu încărcăturile conceptele pe care le poartă și reprezintă, pentru a se desprinde din el căutarea concretă, pragmatică a empirismului englez, dar și suplețea decelerării raționaliste, specifică francezilor cartezieni și postcartezieni. Scepticismului humean, care pune radical în discuție conceptul de cauzalitate din știință, Kant îi dă o replică de proporții, pe cît de vaste pe atît de originale, depășind matematic și sintetic empirismul și raționalismul prin afirmarea existenței unei cauzalități apriorice, determinantă a facultăților de cunoaștere care structurează și construiesc experiența. Așa cum experiența nu este posibilă fără formele a priori ale conștiinței, nici conceptele (categoriile) un pot exista fără intuițiile generatoare. Nu credem că epistemologia genetică a lui J. Piaget, care legitimează aplecarea către cunoașterea științifică prin puternici factori psiho- și sociogeni, care se unesc pentru a izvorî acel apetit inexplicabil și irepresibil către cunoaștere al omului, sînt în stare a năruie existența unor cadre prestabilite ale subiectului, chiar și în condițiile în care Kant nu explică suficient geneza lor, și aceasta dintr-un motiv capital: transcendentalul, coborîrea transcendentului în imanent, nu poate fi explicat. La granițele difuze ale orizontului său, explicația umană se oprește.



Din punct de vedere al metodei, al cunoașterii sistematizate, filozofia ocupă nivelul de cea mai înaltă generalitate, întrucât filozofia, prin dimensiunea și funcția sa gnoseologică, se constituie și ca metodă de abordare a lumii în totalitatea ei, urmînd apoi nivelul metodei și metodologiei așa zis “de graniță”, valabile pentru mai multe științe particulare și transferabile între aceste științe după unele adaptări adecvate, și, la nivelul de jos, metodele și metodologiile specifice, distincte de la o disciplină la alta. “Purismul metodologic” parmenidian, construit pe esență, pe adevărul logic și nu pe experiență, se situează la polul opus expansiunii metodologice platoniene, căci se trece de la pur la dialectică, urmînd ca Aristotel să nu-și mai fie suficient doar propriei viziuni, ci, prin logică, să ofere un instrument

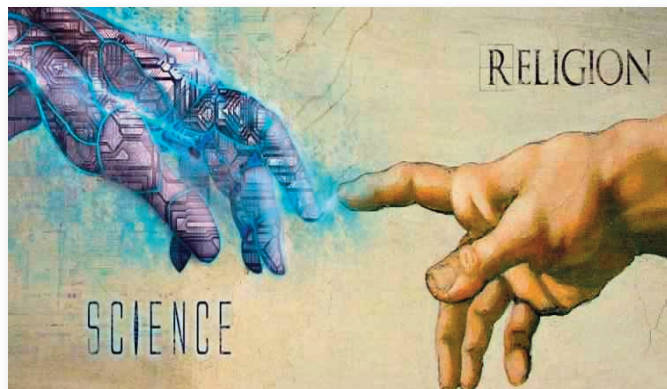
operativ metodologic pentru gîndirea științifică globală. Pînă la îndoiala hiperbolică a lui Descartes, pînă ce omul, îndoindu-se de puterea lui de cunoaștere, simte Absolutul Ființei perfecte, Dumnezeu, nu mai e decît un pas, și acesta este făcut de Francis Bacon – o încercare de negare a “organon-ului” aristotelic pe baza normelor inducției amplificatoare, insuficientă însă pentru a valida corect funcția logică inferențială, mișcarea sigură între polii cauzali ai premisei și concluziei. Secolele al XVII-lea și al XVIII-lea mai ales marchează o strînsă întrepătrundere între filozofie, științe, arte și meserii. Este epoca unui nou salt în istoria gîndirii și civilizației lumii, căci proeminentele creații ale lui Descartes, Newton, Leibniz, Diderot, ale enciclopediștilor francezi sau remarcabilele constructe ale lui Kant sau Goethe deschid căile unor noi viziuni, fac să pătrundă magma reflecției și judecății umane prin rețele unor fisuri insesizabile ale misterului. În lucrarea “Introducere în epistemologie”, filozoful și profesorul Acsinte Dobre

reafirmă și susține sugestia lui P. Botezatu de a considera, în cadrul metodei filozofice, logica formală și dialectica ontologică într-o unitate polară: “Ca teorii de nivel universal, ele nu se substituie una alteia și fiecare va contribui cu laturi necesare, dar nu suficiente, la reconstrucția în gîndire a universului dinamic al lumii”. Dacă pentru John Locke “nimic nu există în intelect care să nu fi existat mai întîi în simțuri, iar Hegel impune dialectica ca metodă filozofică generală, Kant se menține în sfera opusă, a metafizicii, a formelor a priori, anterior existente în subiect. Iată spre exemplu, cele trei idei ale rațiunii (Vernunft), distincte, la Kant, de intelect (Verstand): ideea de suflet ca totalitate a fenomenelor interioare, ideea de lume, ca totalitate a fenomenelor exterioare și ideea de Dumnezeu, ca totalitate a realului și posibilului. Aceste trei idei sînt de factură pur metafizică, stabile, individuale, fără să exprime o soluție constructivă relațională, deci rațional-dialectică. A încerca măcar să le tratăm dialectic, înseamnă, după Kant, “a ne iluziona prin concluzii dialectice generatoare de antinomii de

neacceptat (A. Dobre)”. În orice caz, dialectica modernă, unificatoare a logicii cu principii ontologice, considerată de Hegel metodă absolută, fondată pe contradicții interne, depășite prin succesiunile triadice teză-antiteză-sinteză, nu va putea înfrînge niciodată fundamentul transcendental. La această

concluzie, coincidentă viziunii kantiene, va ajunge mai tîrziu chiar neopozitivismul lui Wittgenstein, care consideră în final (“Tractatus logico-philosophicus”) că logica este de natură transcendentală, independentă de experiență, imanentă spiritului pur, o imanență, subliniem noi, apriorică, de origine esențial transcendentă.

Va urma



Iubirile lui ALEKSANDR SERGHEEVICI PUŞKIN

Anton GAGIU

Literatura rusă pe lângă multe capodopere ne oferă şi momente de viaţă unice în literatura universală. Una dintre acestea este viaţa marelui poet Aleksandr Sergheevici Puşkin. Comparat adesea cu Don Juan, Puşkin a trăit zeci de poveşti de dragoste care mai de care mai interesante. Istoricii literaturii universale spun de o sută treisprezece astfel de poveşti care până la urmă sunt adevărate iubirii ale marelui poet.

Născut la 06.06.1799 la Moscova într-o familie de aristocraţi, a murit la 10.02.1837 după un duel cu un ofiţer francez la Sankt Petersburg. Rusia a fost şi rămâne ţara în care se moare cu o uşurinţă debordantă din dragoste, cu atât mai mult în secolul al-XIX-lea. Să ne amintim că tot Rusia a dat-o pe Anna Karenina prin romanul lui Lev Tolstoi, o străbunică a poveştilor de iubire năprasnică.

La masculin am putea spune că A.S. Puşkin este Anna Karenina a poveştilor de iubire. Puşkin a avut o existenţă asemenea unui râu învolburat pe care nimic nu-l poate opri din drumul său, a fost permanent într-un vârtej al dragostei şi din cauza ei a fost exilat la...Chişinău, aici în Basarabia noastră, unde a trăit tumultuos trei ani. A avut strămoşi germani, scandinavi şi africani. Din acest amestec de seminţii pestriţe a luat naştere o personalitate deosebită care va îmbina: profunzimea cu sensibilitatea sufletului rus, pornirile pătimaşe, chiar sălbătice cu cele ale sângelui african.

Temperamentul său vulcanic l-a făcut să se manifeste în dragoste

năvalnic, ca o furtună năprasnică pornită din senin. Acest temperament s-a manifestat şi în opera sa nu numai în dragoste. Versurile sale îndrăzneţe, îndreptate împotriva sclaviei (existente în acea perioadă în Rusia), precum şi epigramele care-l vizau chiar pe ţar, i-a adus exilul în 1820, adică la 21 de ani. După ce scrie şi publică poemul „Odă libertăţii” ţarul Alexandru I ordonă îndepărtarea poetului din capitală şi trimiterea sa în exil în... Basarabia provincie rusească pe atunci. Aşa că Puşkin ajunge la Chişinău.

*„Regină slabă a Cyterii,
Să-mi piei din ochi şi ieşi în faţă,
Tu, ce pe regi cumplit îi sperii,
A libertăţii cântăreaţă!
Cununa dă-mi-o mai curând
Şi-n liră pune-mi aspre tonuri
Să fulger viciul de pe tronuri
Şi viaţa liberă s-o cânt.”*

Aceasta este prima strofă a poeziei amintite. Iniţial ţarul a vrut să-l trimită în Siberia, dar a fost salvat de apropiaţi. Aşa că ajuns la Chişinău. Aici a fost trimis ca funcţionar pe lângă Inzov guvernatorul regiunilor din sud-estul Rusiei. Transferul din capitala Rusiei la Chişinău a fost ca o lovitură de măciucă pentru poet.

Aici nu avea o societate aleasă, nici aristocraţie cu saloane luxoase, nici discuţii politice sau cancanuri, pe scurt, nu era pe placul lui. Dar totuşi Chişinăul avea un atu: femei frumoase (ca şi azi de altfel !). Basarabia de atunci trăia momentul de eliberare după mai mult timp de sub dominaţia otomană care



încremenise societatea, aşa că aceasta intrase în era de dominaţie rusească, mai deschisă, mai permisivă, ceea ce a condus la liberul zbor al femeilor frumoase în societate.

Acum Puşkin a realizat că aici este în elementul său şi în trei ani cât a stat la Chişinău s-a aruncat în braţele a zeci de femei frumoase ceea ce a condus la invidia şi oprobiul bărbaţilor locului. De aici consecinţa: a fost implicat în zeci de dueluri care-i atrage şi porecla din partea moldovenilor de „conaşul Puşcă”.

Ca să vezi de ce a fost în stare Puşkin aici: la o serată face cunoştinţă cu vestitul general Raievski, un erou al bătăliei de la Borodino din 1812 împotriva oştilor lui Napoleon, şi cu cele trei fiice ale acestuia: Caterina, Elena şi Maria. Puşkin se îndrăgosteşte de toate trei şi le seduce, ceea ce a provocat un adevărat scandal la acel moment. Şi pentru că seducţia funcţionează în ambele sensuri, chiar el a fost sedus de o ȝigancă fermecătoare, Ludmila Sekora Inglezi la conacul Ralli din Basarabia. Aceasta era căsătorită cu boierul Inglezi proprietar de terenuri. O cumpărase pe Ludmila

de la o familie de țigani de pe una din proprietățile sale.

Boierul Inglesi chinat de gelozie o urmărea pe Ludmila fie personal, fie prin angajați. Nu i-a fost ușor să obțină o dovadă convingătoare că Ludmila „îl traduce” cu Pușkin. Așa că într-o zi pe când o urmărea în parc a văzut-o întâlnindu-l pe Pușkin. Așa că a doua zi a închis-o în casă, iar el a plecat să-l întâlnească pe Pușkin, ca să-l provoace la duel. Aici însă a intervenit providența: guvernatorul provinciei Ivan Nikitici Inzov pe lângă care lucra Pușkin ca funcționar, a aflat de provocarea acestuia la duel și-l salvează „îl pedepsește” pe poet cu zece zile de arest la domiciliu, iar pe Inglesi îl trimite un an în străinătate împreună cu Ludmila.

Când a aflat Pușkin de plecarea celor doi, Ludmila era departe. Dar nici nu se stinsese bine dragostea pentru Ludmila că în viața poetului apare o altă țigancă, anume Zamfira. Aceasta era de o frumusețe răpitoare având pe „vino-ncoace”. O cunoaște în satul Dolna la conacul boierului Ralli-Arbore. A trăit acolo cu Zamfira timp de o lună. Pușkin îl convinge pe Ralli să-l lase să trăiască cu Zamfira în șatra ei, acesta îl lasă, dar Zamfira era promisă unui țigan din șatră, așa că într-o dimineață Pușkin se trezește fără Zamfira în cort. Peste ani Ralli îi povestește poetului că Zamfira a fost înjunghiată de țiganul cu care fugise.

Impresionat până la lacrimi de drama Zamfirei poetul a scris poemul „Țigani”. Nu numai această poezie are rădăcinile adânc înfipte în viața poetului alături de femeile iubite din această etnie, ci și altele precum:

*„Eu te-am iubit și poate că iubirea
În suflet nu s-a stins de tot;
Dar nici neliniște și nici tristețe
Ea nu-ți va mai da, așa socot.”*
(Eu te-am iubit)



*„După o viață zbuciumată,
La furtuni nepăsător,
Poate și de astă dată
Aflu țărnelor salvator...”*
(Presimțire)

*„Ce să regret? Și unde acum
Nepăsător aș mai porni?
Pustiul tău, c-un lucru numai
Sufletul meu ar mai uimi.”*
(Mării)

*„Trec norii tot mai rar în lungul lor
alai;
O, scump luceafăr trist, ce seara îmi
răsai,
Tu-nvăluie în argint și sensurile toate,
Și golful ațipit și stâncile-nnoptate;”*
(Trec tot mai rar)
Traducere Maria Banuș

Dar în perioada „Basarabia” marea iubire a lui Pușkin nu a fost nici Ludmila și nici Zamfira, ci grecoica Calipso Polichroni, despre care se vorbea în anumite cercuri la Chișinău că a fost amanta Lordului Byron. Aceasta fugise de la Constantinopol după revolta populației grecești și se stabilise la Chișinău cu mama ei. Pușkin a mai iubit o grecoică, care însă nu era la fel de frumoasă ca prima căreia îi dedică poezia „Șalul negru”. „Pe când fusem tânăr și-ncrezător trufaș/O tânără grecoică iubita-am pătimaș.”

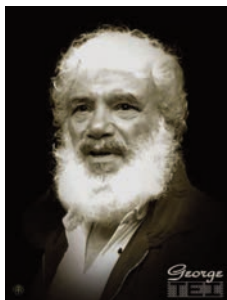
De la Chișinău după trei ani Pușkin a plecat la Odesa. Din nou intră în conflict cu autoritățile țariste și este trimis în exil în satul Mihailovskoie de lângă Pskov. Și aici

existența sa este un periplu între iubiri mai mult sau mai puțin intense. În 1826 Țarul Nicolae I îi ridică pedeapsa și Pușkin se întoarce la Moscova.

În anul 1828 la un bal o întâlnește pe Natalia Goncharova o tânără de șaisprezece ani de o frumusețe răpitoare. Se îndrăgostește de ea și o cere de soție, dar familia acesteia se opune. Abia peste trei ani reușește să obțină acordul familiei ei pentru a o lua de soție. Natalia a dat naștere la patru copii în orașelul Tarkoe Selo (Satul regal) unde venea adesea vara și țarul. Și ca să vezi, Natalia cea frumoasă îl impresionează pe țar și ca s-o aibă în preajma sa, îi oferă lui Pușkin o slujbă la curte.

În anul 1834 nefericirea lui Pușkin atinge apogeul. Apare la curte un ofițer francez pe nume Georges d'Anthes, fost senator. Cu trăsături fine, înalt, impunător, cultivat și rafinat a devenit în scurt timp atracția saloanelor din Sankt Petersburg. Natalia s-a simțit atrasă de el și între ei s-a stabilit o legătură puternică, dar totuși platonică. Această legătură durează mai mulți ani. În anul 1837 Pușkin primește o scrisoare anonimă cu caracter ofensator. Atunci Pușkin ia foc. Îl provoacă pe ofițerul francez la duel. Acesta cere un răgaz de cincisprezece zile, răstimp în care se căsătorește cu Ecaterina sora Nataliei, deci devine cumnatul lui Pușkin.

Duelul are loc pe opt februarie 1837. Pușkin este grav rănit la stomac, iar francezul capătă doar o rană minoră la mână. După o agonie de două zile Aleksandr Sergheevici Pușkin moare la zece februarie. Așa sfârșește la numai treizeci și opt de ani unul dintre cei mai mari poeți ai Rusiei (poate cel mai mare) și ai literaturii universale, ucis de iubirea eternă pentru FEMEIE.



SONETE...

George TEI

III

Consum în orice seară câte un stol de rime! –
Oprindu-mi rătăcirea pe culme de zenit
Reinvestesc ideea doar primului venit;
Nevindecă, îmi caut, în cerc, prima pătrime...

Etern de multă vreme, sub vremuri troienit,
Limanul unor verbe născut să îmi comprime
Iubirea înserată în numerele prime,
Adăugându-i gena din care-am provenit.

Mă caut printre forme, dezmoștenit de mine,
Adaug unghiuri drepte trecutelor idei,
Retrag silabe moarte ce vor să mă domine,

Ipotenuza urcă în calea mea și de-i
Analizez puterea prin forța unor dine
Nu reușesc căderea, dar, iarăși, mă vând ei...

XLIII

Pentru idei ajung pân' la secundă! –
Azi mă închin și mă întorc în seară;
Un teritoriu viu stă să mă doară,
Lăsând melancolia mai rotundă...

Aș pune punct, dar sunt în plină vară!
Revin, plecând pe viscolita undă;
O rază îmi arată cât de scundă
Mă simt în fața **Lui**... Dar... gândul zboară...

Am să-mi asum neliniștile toate.
Nesomnului i-aș pune iar un dinte;
E tot mai greu să-ncerc a mă socoate

Stăpâna poeziei mele sfinte.
Cobor genunchiul... Cine știe?..., poate
Un vechi trecut mă duce înainte...

XXXVI

Vă las... Îndepărtându-mă, încerc
Amiezilor să le redau culoarea.
Luminile îmi caută mirarea,
Eternizând atâtea puncte-n cerc!

Nu mai am timp, dar caut din alt unghi
Tăcerile, să le contemplant-n pace.

Idei se reîntorc sub carapace,
Nu-mi mai rămâne decât falsul junghi.

Visând, găsesc alte culori în perne,
Ecourile celui alt **black horse**.
Rămân pe urma lor când fila cerne,

De multe ori convins că vă las vouă
Exilul sfânt din care m-am întors
Și vă voi da o altă **Carte**... Nouă...

XVII

Atâtea unghiuri ai deschis, deodată
Nevindecă de același mers,
Anticipând că singurul demers
Devine o **Istorie**, o **Dată**...

Mă sechestrezi în fiecare vers
Așa plătind, mai mult ca niciodată,
Regretele ce nu vor să mă bată;
În mine te-am pictat și nu ți-am șters

Ultima treaptă către altă scuză
Minoritară noului precept.
Iar dacă, mâine, viața te acuză,

Trăind, în cerc, numai triumphiul drept,
Rămâne-vei acea ipotenuză
Uitată azi, pe care o accept...

LXXIII

Lasă-mă, iubito, să-ți mai spun „mă iartă”,
Lacrimile tale au lovit mai crunt!
Limpeuzindu-i umbra celui care sunt,
Lunec către tine dar nu știu, pe hartă,

Lespedea sub care am căzut cărunț...
Luminează noaptea, caută o soartă
Lacunară, astăzi... Anii mei îmi ceartă
Liniștită viață... Dar nu am mărunt

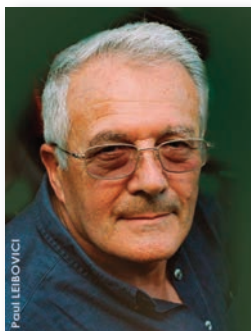
Literelor slabe să le pun atele.
Lipsurile filei îmi umbrește cântul,
Libertatea cere drumul către stele...

La un semn de carte, caut necuvântul.
Las lumini aprinse să ajung la ele –
Limpede izvorul... negru greu pământul!...

PAUL CELAN

**O sută de ani de la
naștere, cinci zeci de
când ne-a părăsit**

Paul LEIBOVICI



Continuare din numărul trecut

Pentru a înțelege literatura și în special „poezia” creată de Paul Celan, lectorul contemporan trebuie să parcurgă paginile istoriei începând cu subjugarea Bucovinei de către regimul sovietic, apoi ocuparea acestui teritoriu de armatele germane și române. În prima subjugare comunistă întreaga populație a Bucovinei a fost supusă unor legi ale regimului bolșevic, care a dus la dispariția, închiderea, suspendarea drepturilor oamenilor dintr-o societate – până atunci liberă și democratică, a cărui cultură era la nivelul popoarelor din vestul Europei. Odată cu ocuparea Bucovinei și Basarabiei de armatele fasciste germane și trupele române a început persecutarea evreilor, formarea primului lagăr de la Cernăuți și apoi gonirea acestora peste Nistru-în lagărele de muncă ale Transnistriei. Atât în drum spre diversele lagăre cât și apoi- ori au fost executați mii de evrei, iar unii au murit din pricina mizeriei, bolilor. Printre aceste victime s-au numărat părinții lui Paul. Încă din copilărie a primit o educație care a stat mai întâi sub influența tatălui său Leo – sionist și vorbitor al limbii ebraice. Dar, Mama sa fiind de cultură germană, a căutat ca și fiul să învețe la Școala germană – primind o educație corespunzătoare. Subliniez faptul că sora tatălui – Mina – a plecat cu un grup de sioniști spre Eretz Israel - 1934. Indiferent de opția sa lingvistică, educația primită în casa părintească, anul 1940 răstoarnă toate proiectele, situația se înrăutățește pentru evrei. Epoca, amintită mai sus a lagărelor duce spre despărțirea definitivă a lui Paul de familia sa. Paul Peisah Antschel (23.feb.1920). În aprilie 1945, la bordul, unui camion militar rusesc, va trece granița îndreptându-se spre București. Aici tânărul de 22 de ani își va câștiga pâinea ca traducător, la unele ziare centrale, a numeroase articole din limba română în limba rusă. Prilej de a face cunoștință și

a intra în societatea unor tineri reporteri, scriitori, poeți din Bucureștiul anilor de început al regimului comunist. La București se face cunoscut ca tânăr poet. Pseudonimul Celan provine anagramarea numelor său de familie „Antschel”. Bogatele sale proiecte încep să se contureze compunând o seamă de texte – versuri în limba română. Tot



la București se naște proiectul unui volum de versuri în limba română. În 1946 adună majoritatea textelor poetice într-un volum pe care-l intitulează „Nisipul din urmă”. Poema „Marianne”. Aceste versuri îi vor apărea în prestigioasa revistă „Viața Românească” mai apoi apar într-un volum al scriitorului Petre Solomon. „Izma iubirii a crescut ca un deget de înger/ să crezi: din pământ mai rămase un braț răsucit de tăceri/ un umăr ars de dogoarea luminilor stinse/ o față legată la ochi cu năframa neagră a vederi/ o aripă de mase de plumb și alte frunze/ un timp istovit în odihna scăldată de ape/...”. Mariane-personajul oniric și străveziu își dezvăluie adevărata materie în poemul românesc, unde apare ca un înger-demon. Mai apoi îi va apare poemul „TANGOUL MORȚII în prestigioasa revistă CONTEMPORANUL” - 2 mai 1947. Redactorul șef – era Crohmălniceanu. Laptele negru din zori îl beau când e seară/ Îl beau la amurg îl beau și la noapte/ Îl beau, îl beau./ Săpam o groapă-n văzduh și nu va fi strâmtă/ Un om stă în casă se joacă cu șerpilor și scrie/ el scrie-n amurg în germană..... evre-i-i și-i fluieră el porunca ne dă să cântăm pentru dans... El strigă săpați mai adânc iar ceilalți cântați/ arma o înșfacă, o flutură, albaștrii i-s ochii/ Săpați mai adânc iar ceilalți cântați pentru dans mai departe...”. De asemenea a tradus din limba germană în limba română „Povestirile lui Frank Kafka” și a colaborat la prestigioasa revistă „SECOLUL XX”. Peste ani vom găsi versurile lui Celan în „Caietul cultural” nr. 90 sub îngrijirea lui Geo Șerban. Opera sa va cunoaște o nouă și îngrijită apariție a scriitoarei Nelli Sachs. „Tangoul morții” care a apărut în premieră în revista „Contemporanul”, a reapărut peste ani sub îngrijirea poetei Maria Banuș. În 1987 apare o carte „Români contemporani” semnată de Petre Solomon. Autorul închină poeziei lui Celan numeroase pagini. Autorul culegerii a subliniat „Paul Celan era un scriitor desăvârșit, la plecarea din România. Publicase, adevărat, doar un singur volum. Paul Celan era pur și simplu strălucitor,

monden, cuceritor. Avea un farmec deosebit, romantic, nu sumbru ci deschis. Ochii săi căprui căruia îi sucombese Lia Fingerhut și Ciuci Marcovici. Vorbea în șoaptă cu Ciuci, fără întrerupere. În acele timpuri, Ciuci era o foarte tânără actriță care mai apoi a fost cunoscută „poeta Maria Banuș”. El îi cânta un vechi șlagăr german „Flanderu in Not” - cu subiect sumbru. Celan avea o voce plăcută, iar societatea tinerelor se întreceau cu complimentele. În decursul anilor, numeroși literați din România au cercetat opera lui Celan, căutând să pătrundă în sensurile, semnificația fiecărei poezii, ba aș spune a fiecărei expresii. Iată de pildă, poeta Nina Cassian „M-am întâlnit prima oară în adolescență, în ultimii ani de liceu, când am citit volumul de versuri apărut în 1973. Nina Cassian și Petre Solomon, prieteni devotați ai autorului rămân un factor de referință în cultura noastră, în toate traducerea care i-au urmat-semnate de A. Șurlea, Luminița Graur, Ion Papuc, Nora Iuga pentru care versurile lui Celan au reprezentat un magnet” Cassian adaugă: „am simțit

nevoia de a înțelege. Doream să dau cele mai bune tălmăciri în cadrul ei. De abia în 2006 am tradus poemele din Mac (1952) tipărite în Paralele 45. Nina Cassian va realiza un volum de traduceri din opera lui Celan (dec.2011) care a fost publicat la edit. Polirom în 2015. Iată cum definește Casian: Măreția acestei opere vine din faptul că, lupta pentru un sens istoric, poetul a creat treptat, treptat un idiom singular, o limbă aparte”. De opera lui Paul Celan s-a preocupat și scris Elena Vlăducean „Poeziile lui Celan trebuie înțelese”; Marta Petreu, prof. Andrei Corbea, Bianca Bican. Menționez în mod special revista APOSTROF, cartea lui Alain Badiu; Secolul – revista literară de la Cluj. Prof. Andrei Corbea-Hoișie a scris un interesant studiu asupra operei lui Paul Celan și „meridianul său” (Polirom 1998). Ne limităm doar la opera lui Paul Celan – destul de succintă – concepută și scrisă în perioada cât a locuit în România, dar analizată temeinic, peste ani, de personalități ai literaturii române. Iată în continuare un poem de Paul Celan în traducerea Mariei Banuș.

Fuga morții

Paul CELAN

*Negru lapte al zorilor seara îl bem
la amiază îl bem dimineața îl bem noaptea
il bem și bem
săpăm o groapă-n văzduh acolo patul nu-i strâmt.
În casă stă un bărbat cu șerpilor se joacă el scrie
când seara se lasă el scrie-n Germania
părul tău auriu Margareta
el scrie și iese în fața casei și stele scânteie
el fluieră și-și cheamă dulăii
își fluieră jidovii să sape o groapă-n pământ
ne ordonă cântați acum pentru dans.
Negru lapte al zorilor noaptea te bem
te bem dimineața-n amiază și seara te bem
te bem și te bem.
În casă stă un bărbat cu șerpilor se joacă el scrie
scrie când seara se lasă-n Germania
părul tău auriu Margareta.
Părul tău de cenuși Sulamita
săpăm o groapă-n văzduh acolo patul nu-i strâmt.
El strigă săpați mai adânc în pământ
voi unii voi alții cântați mișcați din arcuș
își scoate pistolul din brâu
il flutură – albaștri-i sunt ochii
înfigeți mai bine lopate
voi unii voi alții cântați pentru dans mai departe.*

*Negru lapte al zorilor noaptea te bem
la amiază te bem dimineața și seara
te bem și te bem
în casă stă un bărbat cu părul tău auriu Margareta
părul tău de cenuși Sulamita cu șerpilor se joacă.
El strigă mai dulce moartea
cântați moartea-i un maestru din țara germană
el strigă mai sumbru atingeți viorile
atunci veți sui ca fumu-n văzduh
atunci veți avea o groapă în nori
acolo patul nu-i strâmt.
Negru lapte al zorilor noaptea te bem
te bem la amiază
moartea-i un maestru din țara germană
seara te bem dimineața te bem și te bem
moartea-i un maestru
din țara germană ochiul lui e albastru
cu glonțul de plumb te lovește te lovește precis
în casă stă un bărbat părul tău auriu Margareta
dulăii asupra-ne asmute,
ne dăruie-o groapă-n văzduh
cu șerpilor se joacă visează
e moartea-un maestru din țara germană
părul tău auriu Margareta
părul tău de cenuși Sulamita.*

Traducere de Maria Banuș

Calea spre izvorul luminii

Daniel Luca



Vasilica Grigoraș, în volumul de versuri Stropi de toamnă verde (Editura PIM, Iași, 2020), scrie despre căutarea izvorului luminii, prin credință. Motivul îl constituie faptul că individul, istovit de greutatea crucii pe care o poartă („N-am înțeles, Doamne / că mi-ai dat doar pentru puțin timp / o cruce de dus / și m-am poticnit la fiecare pas / fără să pricep că există / o cale pentru a

ajunge / la izvorul luminii”), ajunge să înțeleagă puterea credinței, a iubirii de Dumnezeu, singura ce-l poate întări în lupta cu soarta potrivnică („Cruce-Ți sunt, Doamne, / bat cu disperare la ușa Ta / și Te rog, deschide-mi!” - Cruce-Ți sunt, Doamne).

Iubirea de neam, de țară, de limbă, a aproapelui, a ființei dragi își au sorginea în credință, primind de aici lumină spre a putea străbate întunericul ivit în drum.

Nevoia de lumină e evidentă, lumea fiind în pericol de a dispărea, să se piardă în ea însăși („Mă pierd încet într-o lume, / ea însăși pierdută în negura uitării de sine, de Tine și de semenii” – Pâinea iubirii).

Timpul nu mai are răbdare, așteptarea nu își mai are rostul, este momentul de a acționa, dacă până și limba

este atacată („Astăzi, mai mult ca niciodată, / Manipulată cu abilități dibăcie, / Și forțată să trăiască o parodie” – Alo, 112? Aici, limba română), iar țara devine victima răsturnării valorilor, în prim-plan aflându-se ura, dezbinarea, violența, hoția, interesul personal (a se vedea poemul Demonstrație, în întregul său).

Acum, azi, încă mai există speranță, însă mâine ar putea fi prea târziu („azi să îndepărtăm răul / și să rodăm binele / pentru că doar azi e timpul nostru” – Azi (2)).

Cuvântul, dar divin, este arma prin care binele poate triumfa, având însușirea de a transforma imposibilul în posibil („stâncă goală și abruptă / munte și abis / se uneau instantaneu / într-un muget slobod / risipit într-un scurt răstimp / cu forța cât se poate de vie / și plastică a cuvântului” – Oglinda inimii țândări). Cu atât mai mult atunci când, cuvânt lângă cuvânt, se naște poezia („poezia este ornicul / ce ne leagă pașii / cu grație / pe firul timpului” – Poezia; „poemul adorat / declarație de dragoste / mărturisire de sine / de credință” – Poemul adorat), aceasta putând transmite mesaje de iubire în orice loc și oricui, nimic neputându-i ține piept. Fără iubire, nimic nu e, iar când i se ivește omului în cale, acesta trebuie să se lase purtat în voia ei („Da, să știi că nu ești un hoț desăvârșit, / pentru că eu, cu bună știință / ți-am deschis ușa atunci când îmi căutai / ochii, mâna, brațele, gura, inima, / deoarece știam că doar astfel, / eu și tu vom deveni un singur HOȚ, / iscusit și însetat de iubire” – Hoțul meu drag).

Poemele din acest volum sunt inegale (exemplificăm, în sens negativ, prin Liberul arbitru, Candoare feciorelnică, Euharistie), fiind prezente diluția ori tentația poeziei adolescente (Scrisoare către inimă), însă este luminoasă și degajă căldură și optimism.



Vasilica GRIGORAȘ

POESIS

Vasilica GRIGORAȘ

ÎNȚELEGERE MISTERIOASĂ

Felinarele străluceau
în amurgul toamnei timpurii,
o pălă caldă de vânt
legăna încolo și încoace
frunze aurii de castan.

Albastrul serii accentua
culoarea irișilor,
ora contopirii privirilor,
avalanșă de gânduri
purtate de aripile zefirului.

Spre revărsatul zorilor
bine ancorată în ființa mea
fac loc poeziei
în stare latentă
care-mi dezvăluie că
forța și armonia vieții
stau doar în
înțelegerea misterioasă
a iubirii.

DORINȚĂ TÂRZIE

aș vrea
ca toamna
să-mi fie primăvară
și pletele-mi aurii
să se deșarte
în vii vlăstare
lacome de vâlvătaia
sevei grațioase
ce se înalță
până în creștet
de tresaltă și stelele
ca focul
în căpițele de fân.

NICOLAE BĂNICIOIU - UN ROMÂN PE MELEAGURI MIRACULOASE



Nicolae DINA

Ca specie a literaturii de graniță, în care se încadrează literatura memorialistică, jurnalul, în general, și jurnalul de călătorie, în special, presupune consemnarea unei/unor experiențe individuale, trăite în timpul unei excursii, creație

presupunând spontaneitatea, trăirea de moment a unor întâmplări, ca și relativa simultaneitate a faptelor și a notării lor, aspecte ce asigură autenticitatea observațiilor și a eventualelor reflecții asupra celor întâlnite, văzute sau constatate pe meleagurile vizitate. Eugen Simion spunea că „jurnalul de călătorie este un extaz al șocului și al meditației”, caz în care se presupune exprimarea în mod direct a sentimentelor trăite și, de aceea, el poate fi înrudit cu poezia, deoarece călătorul tresare la descoperirea frumosului, a miraculosului pe care îl reliefează, de multe ori, prin enunțuri mai degrabă lirice decât prozaice, rezumate în prezentarea seacă, glacială chiar, a celor văzute – un lirism realizat fără intenții estetice.

Literatura română se bucură de o veche tradiție a jurnalului de călătorie, ale cărui câteva elemente se regăsesc în operele cronicarilor români și ale lui Dimitrie Cantemir, mult mai pregnant în scrierile unor Dinicu Golescu, Alecu Russo, Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu, iar, mai târziu, în cele aparținând lui Mihail Sadoveanu, Calistrat Hogaș, Alexandru Vlahuță, Geo Bogza, G. Călinescu, toți contribuind la cultivarea jurnalului de călătorie ca proză poetică. Aceste creații (și multe altele asemenea, mai recente) se înscriu ca opere în proză, nonficionale, dar cu multe elemente ficționale ori, potrivit lui Eugen Simion, „jurnalul se bazează pe o ambiguă poetică a spontaneității, fugind de orice formă de ficțiune și astfel ajunge o autoficțiune, o ficțiune a nonficțiunii”.

Dacă, înainte de 1989, nici în cele mai frumoase

visuri, românii nu puteau călători în afara lagărului socialist, odată cu instaurarea regimului democratic, aceștia au (re)căpătat dreptul de a colinda (și) prin cele mai îndepărtate colțuri ale mapamondului. Așa se explică hotărârea poetului Nicolae Bănicioiu de a-și pune în aplicare un vis mai vechi, acela de a călători pe continentul asiatic, dar nu oriunde, ci în Japonia, Țara Soarelui Răsare, și în Coreea de Sud, Țara Dimineților Liniștite. De aceea, se înarmează cu cele trebuitoare scrisului („Cum să-mi pregătesc condeiul?/ Să scriu...să rămână «Note»/ Despre lumea de poveste!/ Și agendă mi-am făcut,/ Cu program de cuget plin,/ Idei multe să adun”) și se documentează citind literatura de specialitate, dând la iveală o carte interesantă, care, cu toată originalitatea ei literară și stilistică, se înscrie în categoria jurnalelor de călătorie.

Îmbinând talentul de versificator cu rigoarea de cercetător a tot ceea ce întâlnește în cale, îl introduce pe cititor în lumea miraculoasă a celor două țări, care au reușit să treacă peste dezastrele unor războaie nemiloase, realizând un jurnal de călătorie sui-generis, în versuri de factură populară, fără pretenții estetice și fără rigorile caracteristice genului liric, nici măcar ale genului epic în versuri de factură baladescă, fără procedee expresive ieșite din comun. Cu toată bunăvoința, creația sa poate fi catalogată drept o narațiune în versuri, cu elemente descriptive, sugerând, totuși, trăiri afective, punând în lumină pitorescul și ambianța locurilor pe care le străbate, informații istorice, geografice, sociale și etnografice referitoare la popoarele japonez și sud-coreean.

Autorul își structurează textul cărții: „Popas în Orientul Îndepărtat” în două volume, care se armonizează și se completează, formând un tot unitar. Sunt precedate de un „Cuvânt-înainte”, în care explică ideea „Proiectului asiatic” și prezintă toate pregătirile necesare punerii lui în practică.

Prima parte, „Pre Scriptum”, este prologul poveștii ce va să vină, despre o călătorie plină de neprevăzut, periplu în care surprizele se țin lanț pentru român, chiar dacă se informase, pe cale livrescă ori din „zvonurile” colportate în cercurile în care acesta obișnuia să se învârtă în țară, despre Țara Soarelui Răsare, unde „lumea-și face viitorul/ cu legende și mistere”. Autorul își propune să vadă cu proprii ochi fabuloasa lume, proiect pus în aplicare după o documentare acerbă, în scopul completării informațiilor istorice, geografice, din domeniul artelor, căpătate cândva, ca școlar sau ca cititor pasionat al unor asemenea lucrări.

Primul contact cu miracolul japonez este vizual, surpriza luând proporții de neimaginat, când capitala Tokyo se etalează în toată splendoarea ei, sub privirile

pline de admirație nedezipite de geamul hubloului, înainte de aterizare.

Într-o a doua scurtă parte, „Motto-uri”, sunt inserate trei asemenea citate, reprezentate de proverbe: cel japonez – subliniind ospitalitatea și civilizația niponilor, cel coreean – îndemnând la înțelegerea substanțialității lucrurilor și cel românesc – sugerând ideea posibilității cunoașterii altor culturi și civilizații, căci fiecare popor se deosebește de celelalte printr-un mod propriu de a gândi, de a se comporta, de a-și organiza existența. Cu acest prilej, autorul îl informează pe cititor privind conținutul notelor sale de călătorie, anunțându-l că va evidenția „fenomenul miraculos” prin „versuri ușoare”, folosind un stil propriu, strict original, de „a povesti” cele văzute într-un „poem foileton”.

Partea a treia, „Japonia. Nihon Koku. Țara soarelui răsare. Împărăția crizantemei”, prezintă însemnele naționale și harta acestei țări, surprinzând informații generale legate de mitologia, istoria, geografia, cultura, religia, literatura și arta specifice, fără a omite istoria relațiilor acestui stat cu România, culese din diverse surse, așa cum anunțase încă de la început: „Iar apoi... urmat-a studiul/ Cu detalii și rigori;/ Geografie și istorii.../ Fac «bagajul» plin și greu!”.

Urmează apoi surpriza, deoarece, într-o a patra parte, „Impresii de călătorie. Țara Soarelui Răsare”, prin intermediul narațiunii în versuri, autorul va relata tot ceea ce vede, aude sau cunoaște, îl miră sau îl entuziasmează în periplul său prin Împărăția Crizantemei, de la așezare la istorie, de la regimul politic la religie, de la războaie și războinici (faimoșii samurai sau „kamikadze”) la refacerea țării și pacea instaurată după nenorocirile din a doua conflagrație mondială, cu tot ceea ce presupune ea în toate domeniile, autorul exprimându-și respectul și omagiul său față de un popor care a renăscut precum pasărea Phoenix, din propria cenușă și mulțumindu-i pentru cele oferite: „Iar acum la terminare,/ Plec din «Soarele Răsare»./ Cu-amintiri și tolba plină,/ Plec capu'... cu mulțumire”.

În mod firesc, urmează cartea a doua, „Coreea de Sud. Țara Dimineților Liniștite”, care este redată în al doilea volum al cărții „Popas în Orientul Îndepărtat”, în care sunt prezentate, de asemenea, însemnele naționale și harta țării, precum și informații științifice referitoare la poporul coreean, un popor „distractiv, veșnic vesel și cu simțul umorului”, la așezarea geografică, la religie, la istoria milenară destul de zbuciumată a unei țări lovite de istoria nedreaptă, când a fost împărțită în două state total diferite ca regim politic.

Ca de obicei, următoarea parte al celui de-al doilea volum, „Impresii de călătorie din Coreea de Sud”, este povestea versificată a ceea ce această „țară

binecuvântată” i-a oferit românului însetat de cunoaștere și entuziasmat peste măsură, căci „Sud Coreea-i fabuloasă,/ Munți și văi o-nobilează”, ca și tot ceea ce înseamnă viață economică, socială, culturală și educativă, fără a uita frumusețile și bogățiile naturale la care se adaugă cele create de mâna omului. Este impresionat de zona demilitarizată („DMZ...sau Specială/ Cu sisteme militare,/ Stau de veghe la hotare!”). Simpatia și admirația autorului nu au margini, căci a văzut „frumoasă țară/ cu-o istorie...milenară,/ cu-n popor ingenios/ fie țării de folos!”.

Cartea „Popas în Orientul Îndepărtat”, în două volume îmbinate armonios, fiind rezultatul unei singure experiențe turistice, se încheie într-un fel de epilog, „Post Scriptum”, în care autorul este frământat de grija și de felul în care va folosi toate informațiile culese și reținute în agendele sale, în această fructuoasă călătorie („Jurnalele-s arhipline,/ Iar mentalul...lucra bine,/ Să le-adune, să le-nșire.../ Dar acum vine muncă,/ Să scriu cartea cea promisă/ Să fac studiu...mai întâi,/ Despre Lumea ce-o găsim!”) și face o comparație între cele văzute în țările vizitate și România, constatând, cu ironie și regret, că situația este total defavorabilă țării noastre.

Scrise la persoana întâi, ceea ce presupune o subiectivitate totală, versurile au un ton optimist, chiar exuberant, cu destul umor, surprinzând locuri, oameni, tradiții și obiceiuri, chiar concepțiile despre viață ale celor două popoare, cu multe detalii și în culori vii, experiența asiatică rămânându-i în suflet pentru totdeauna, cu toate emoțiile și stările afective pe care i le-au stârnit istoria, cultura, arta, civilizația și însăși viața japonezilor și a coreenilor sub toate aspectele ei. Tonul ludic, ironia și autoironia înviorează lectura, aducând voia bună în sufletul cititorilor, stârnindu-le interesul și facilitând înțelegerea existenței miraculoase din cele două țări, total diferite față de modul nostru de viață.





Poeme

Gabi BĂRBULESCU

Între Alfa și Omega

Sufletu-i o carte cu file de mister,
Labirint de arte, din cioburi de eter.
Dormic, levitează prin mii de galaxii,
Să primească darul ambroziei timpurii.
Corabia lui Isis o lasă ca tribut,
Și primește-o viață - fantomă pe pământ.
Din catarge rupte, aduse de furtuni,
El își face scară, să iasă din genuni.
Se pierde într-un vis, în somnul
neputinței,
Renaște din abis, cu harul biruinței.
Ofrande el închină, în zbor de șoim
hoinar,
Să nu fie-o umbră în focul din Tartar.
Pe altar, prinos - un totem cu stea -
Oferă veșniciei, din soarele lui Ra.
Și sufletul devine un Alfa între sfinți,
Precum și un Omega al celor adormiți.

Noaptea din mine

Am zburat cu aripi de ceară
În locuri străine, neștiute,
Unde dorul de tine mi-e vară
Și flăcări de iluzii pierdute.
Falena iubirii se zbate
Să-nchidă durerea-n falun,
Doar marea să-i fie abate
În tumultul clădit de taifun.
Și valul să-i fie zbicerul
Ce-i duce simțirea-n apus,
Iubirea să-n cânte eterul,
Iar dorul să fie răpus.
Crăiasa albastră urzește,
Scântei de speranță unește,
Iubirea falenei sporește
Și noaptea din mine zidește.

Mantia ta de zeu

Când pui mantia Ta de zeu
Pe păcatul de ateu,
Se-mbracă pământul nud
Într-un strai de verde crud.
Îngerii împletesc o zare
Cu mireme-ametitoare,
În licoarea de măsline
Ei pun florile de crin,
Inocența unui miel,
În surâs de ghiocel
Și-altoiesc copacii goi
În altarele din noi.
Colb de sub piciorul frânt
Și durerea din cuvânt
Le adună-ntr-un potir
Și le-aștern pe un papir.
De oferi o zeciuală,
Prinos din agoniseală,
Sufletu-ți zboară la zeu,
Din păcatul de ateu.

Grai de verde

Nu vă așterneți poigăniță de gheață,
Pe roșul aprins menit să trezească
Poveștea nescrisă de albul din viață,
În grai de verde, dorind să-nflorească.

Lăsați-vă timpul să scrie răvaș,
La focul luminii ascuns de trecut,
Cu slove criptate din templul mayaș,
Sub steaua lui roșu veți fi renăscut.

În graiul de verde flăcări se-nalță
Și-n roșu aprins rescriem povești,
În piept înfloreste boboc de speranță,
Etern, primăvară în mine trăiești.

Introspecție

Mă rățăcesc în neantul slovelor,
Îmi găsesc liniștea printre litere
de zbor cântat.
Mă caut în tenebrele speranțelor
arse de demoni,
printre fantome pe care le ascult cu inima,
le văd cu sufletul și le ating cu brațele minții.
Pe tărâmul necunoscut al visului
le ard într-un mozaic de flăcări,
sub dogoarea beției de tine.
Păsări albe zboară în mine,
îmi sădesc trandafiri
ce înfloresc în muzica inimii.
Sub lacrimi de parfum ce curg
din ridurile frunții,
păsările îmi pleacă din priviri,
să patrundă nepătrunsul
și să ucidă amurgul de trandafiri.
O fortă misterioasă mă atrage,
mă învăluie într-un potop de iluzii
înfringate în fisurile orgoliilor înghesuite
de pulberea acestei vieți.
Trupul și sufletul mi se scufundă
într-un „dolce far niente”.

Penitență

Te iubesc în necurvinte,
Într-o viață imperfectă,
Când iubirea zace-n minte
Cu o teamă predilectă,
Ce reflectă neputința
De a spune prin cuvinte,
Că tăcerea e sentința
Unui suflet prins în ținte,
Ce-și ascunde inocența
De săgețile-otrăvite,
Ispășindu-și penitența
De-a iubi în necurvinte.

Istoria muzicii poate fi înțeleasă și altfel?

Întâmplări ce falsifică adevărul în opera compozitorului Joseph Haydn

Al. Florin ȚENE



Dacă astăzi Istoria muzicii Universale are pagini convingătoare despre operele lui Mozart și Beethoven, ne existând dubiu asupra autenticității operelor lor, nu același lucru se întâmplă cu compozitorul Joseph Haydn, fenomen petrecut în afara voinței sale. Problema unui catalog Haydn, lucru aproape de necrezut, rămâne încă deschisă. Pornind de la primele ediții ale lui Haydn, cele tipărite la Paris în 1764 și privind primele șase simfonii și cvartete și până la edițiile cale mai recente ale caselor Artaria, Breikopf, Hummel și Kurzbock, amatorul de muzică rămâne nedumerit, dezorientat, în fața unui haos de opusuri, unele în contradicție cu altele. Se pune întrebarea care este cauza acestei dezordini survenite în catalogarea operelor celui mai ordonat compozitor care a existat vreodată? Biograful H.C. Robbins Landon, în introducerea masivului său studio asupra simfoniilor lui Haydn, specifică: „Pentru că biografia definitivă a lui Haydn să poată fi întocmită trebuie în prealabil să se publice un catalog complet al operelor și o ediție integral a muzicii lui...”.

Compozitorul român Eusebie Mandicevschi, care a trăit în perioada 1857-1929, fiind directorul arhivelor “Amicii Muzicii” din Viena, a studiat și a lămurit controversata situație a simfoniilor haydniene. El susține că Haydn a scris 104 simfonii; compozitorul însă, în catalogul din 1805, dă act de naștere unui lot de 118 simfonii. Se pune întrebarea care este tâlcul diferenței de 14 simfonii? Știe mai bine românul Mandicevschi decât însuși Haydn? Cât ar părea de paradoxal, dreptatea e de partea istoriografului român. În 1960, profesorul Jens Peter Larsen de la Academia din Copenhaga, confirmă într-un tot al opinia lui Mandicevschi: Haydn a scris numai 104 simfonii.

Lipsa de scrupule și de conștiință a editorilor a făcut ca să se publice, chiar în timpul vieții lui Haydn, simfonii scrise de alții și date drept opere ale uriașului simfonist vienez. Afacerile cereau astfel: o simfonie de Haydn se tipărea la iuteală în 3-4 ediții. Adalbert Gyrowetz, un elev a lui Haydn, a rămas uimit găsind tipărită la Paris, în 1789, o simfonie a lui care purta pe copertă numele lui Haydn... Falsuri grosolane de felul acesta au fost săvârșite chiar și de cei din anturajul lui Haydn, de unii din membrii orchestrei pe care acesta o instruia și dirija la Eisenstadt și Esterhaz. Muzicieni de valoare - unii compozitori de renume - scriau o simfonie, o dădeau lui Haydn să o cerceteze și



să o corecteze, acesta o îmbunătățește copios, apoi lucrarea era trimisă editorilor ca operă haydiană. Târziu, în 1805, însuși bătrânul și bietul Haydn nu a mai putut ști care simfonie a fost a lui și care nu...

O altă încurcătură a fost legată de simfoniile haydiene vine de la fratele mezin al compozitorului Haydn, pe nume Michael Haydn ce a trăit modest la Salzburg care a compus și el numeroase lucrări; missele și canoanele lui au fost elogiuate de Mozart care i-a fost elev; Michael a scris și multe simfonii. Aproape toate aceste lucrări au fost catalogate fiind a lui Haydn datorită unor superficiali cercetători și muzicologi. Astfel, în anul 1895, operele simfonice ale lui Haydn să ajungă la cifra incredibilă de 182! Iar Haydn era prea bătrân să-și amintească, la acea dată, toate lucrările scrise de el.



IMPRESII DIN „GRĂDINA RAIULUI”



Elena BUICĂ

Motto:

Sârguința este unul dintre fructele cele mai plăcute ale Grădinii Dragostei. (definiție clasică de Hacob Paronian)

Ispititorul nume, „Grădina Raiului”, a fost atribuit unui spațiu de frumuseți aflat mai mult în devenire, după ce se vor face mari și multe lucrări de-a lungul următorului deceniu, conform unui plan de desfășurare întocmit cu multă chibzuință.

Geografia acestui loc îl fixează în comuna Cervența din județul Teleorman, în bătaura casei din străbuni, moștenită de familia medicului Nicolae Bulumac, acum aflat la pensie. Îmi place acest termen – bătaură – cu înțelesul de ogradă, așa cum este folosit și astăzi de țărani locului în care am copilărit. E drept, aici e vorba de o bătaură cam largă, desfășurată pe câteva hectare, chiar dacă sunt intercalate și câteva locuri care au alți proprietari. Aceste spații sunt străbătute cu mare ușurință în lung și-n lat și cu multă vioiciune de călcăiele sfârâind ale domnului doctor Nicolae Bulumac, aflat acum la cei 70 de ani, de curând bătuți pe muchie, dar rămas un spirit viu al locului, în preajma căruia simți că vibrează o energie creatoare.

Acum, având preocupări în domeniul medicinei specifice vârstei sale, geriatria, având și unele înlesniri prin schimb de experiență cu fiica sa, medic la Institutul de geriatrie, "Ana Aslan", neastâmpărul cuibărit adânc în ființa sa l-a îndemnat ca o parte din domeniul pe care-l stăpânește să îl dedice construirii unui centru de retragere și odihnă în care să-și ducă zilele bătrâneților cât mai plăcut, în tovărășie cu cei de-o vârstă apropiată. L-a numit frumos și promițător "Centru rezidențial de spiritualitate creștină pentru persoane singure".

De pe acum, sunt multe zone din acest domeniu de o aleasă frumusețe care îți oferă câte un stop-cadru. Te încântă prin farmecul lor boltele de viță de vie. Îți desfată ochiul și sufletul câteva alei care poartă nume ale

personalităților românești. O alee încărcată de romantism, amintește de visarea genialului nostru poet, Mihai Eminescu și, firesc, alea te întâmpină cu o tăbliță cu numele său. Altă alee poartă numele interpretei fără egal a cântecelor noastre populare, clocotitoarea și plină de talent, Maria Tănase. Alte alei, în curs de înfrumusețare, îți rămân în minte ca o plăcută promisiune.



dr. Nicolae Bulumac

În altă parte a spațiului, încă în așteptarea construcțiilor, doarme în planuri bine închegate, un muzeu care să amintească de viața strămoșilor acestor locuri. Prin preajmă, aproape că se zărește un bordei în devenire, locuința săteanului sărman de odinioară.

Privind toate acestea și încă altele ce-și așteaptă întruchiparea, gândul te poate duce la lumea copilăriei viitorilor locatari, dar în ansamblu, ușor conturat, se reflectă și timpul zilelor în care aceștia și-au desfășurat viața. Modernitatea nu poate lipsi, mai ales din nevoi practice, precum tehnologia, care a înlocuit utilitățile necesare.

Mai la marginea terenului, la locul convenit, nu departe de biserica satului, așteaptă terenul destinat celor care își vor închide ochii în aceste locuri. În planurile alcătuite, locul de veci va fi o variantă plăcută a Cimitirului Vesel din Săpânța, pentru că viața trebuie să fie luminoasă până la stingerea ei, la fel și amintirea celor duși în zărilor albastre. Mergând pe firul evenimentelor, gândul te duce la faptul că aici poți privi eternitatea direct în ochi.

„Nu avem altă cale, ne spune doctorul Nicolae Bulumac, nimeni nu poate ocoli trecerea în alte dimensiuni ale existenței, acolo unde timpul și spațiu nu există. Dar, cât încă mai avem aici timp și spațiu, trebuie să le dăm valoarea convenită și după puterile noastre". Trăind cu toții o stare de nestăvilă urgență, îl admirăm pe doctorul Nicolae Bulumac pentru felul cum își trăiește timpul în ritmul impus de propria sa voință.

Și vorbind despre ritmul nostru de viață, nu de puține ori ascult cu înfiorare tumultul apelor timpului pravălindu-se fără îndurare, și înfrigurată întorc foaia pe fața cealaltă privind la acei oameni care, indiferent de vârstă, nu renunță la lupta pentru acea stare de grație numită fericirea personală, dar și a altor semeni și nici la lupta pentru a depăși propriile condiții, chiar dacă orizontul de așteptare este îndelungat. Și firesc se naște întrebarea, la un asemenea volum de muncă, cum poți să faci față? Răspunsul îți vine pe îndelete. Pe deoparte, răbdarea, voința, supravegherea neîntreruptă și fermitatea sunt arme de neînving cu care operează

doctorul Nicolae Bulumac. E o lupta cu sine în care nu lasă să se strecoare neprevăzutul, neliniștea sau umbra îndoielii. Pe altă parte, mai este încă ceva. Într-o țară ca a noastră, în care multe valori au fost nemilos răsturnate, te poți bucura să constăți că sunt și mulți oameni aflați înafara viiturilor, cei care duc România mai departe, și care formează nădejdea împlinirii neamului nostru. Pe acești oameni minunați i-am întâlnit acolo robotind sânguincios, fiecare la rostul lui, unii la fermă, alții la construcții, femeile la pregătit mâncarea, etc. Cine sunt acești oameni? Cei mai mulți sunt săteni. „Am venit să dau o mână de ajutor domnului doctor că și dumnealui m-a ajutat să ies din boală când nu am avut niciun ban, și la dumnealui îmi e nădejdea și în viitor. E bine când putem să ne ajutăm unii pe alții”. Cuvintele rostite de Geta Fulga le citeam pe fețele mai multor persoane, deși fiecare din ei avea o poveste a vieții aparte. Adina Goran, o asistentă a cărei pregătire îți lasă impresia de desăvârșire, se simțea îndatorată domnului doctor care i-a pus bazele carierei, pentru că el a forma-o și i-a asigurat această profesie pe care o practică cu plăcere și cu multă îndemânare. Asemenea ei era și Viorica Lazăr și încă multe alte persoane, toate purtând pe față bucuria vieții prin împlinire. Despre aceste persoane și dăruirea cu care lucrează, mi-a vorbit cu toata căldura inimii și Constantin Draghici, implicat și el cu toată ființa sa.

Din universul uman care-i sta în preajmă, locul important îl ocupă soția sa, înțeleapta doamnă Rodica Bulumac, oferindu-i înțelegerea necesară și uneori suplinindu-i unele obligații în cadrul familiei, ceea ce nu-i ușor lucru. Fiecare soție dorește ca în perioada senectuții să trăiască alături de soțul ei zile mai liniștite, să-și împlinească acele dorințe lăsate pentru când „va fi mai mult timp”, să citească toate cărțile care așteaptă răbdătoare în bibliotecă, să călătorească după pofta inimii... și câte și mai câte vise neîmplinite nu bat la poarta acestei etape de viață.

Dar peste toate și nu în ultimul rând îți pui întrebarea, cu ce bani urmează să se realizeze acest "imperiu" al zilelor aflate la poarta înserării? Până acum, numai și numai din pensia de medic și muncă voluntară, mi-a venit răspunsul. E o îndrăzneală de a înfrunta viața care ne amintește de sublimul nebun, Don Quijote, al lui Cervantes. Dar dacă stăm să judecăm bine, lumea a evoluat împinsă de acești frumoși nebuni, nonconformiștii, trăzniții noștri dragi. Și dacă ne privim drept în ochi, fiecare ne regăsim, într-un fel sau altul, în eroul lui Cervantes. Și mai este ceva deosebit de important. Prin această lucrare ieșită din comun, doctorul Nicolae Bulumac ne amintește un adevăr fundamental: când omul construiește ceva, când pune piatră pe piatră, atunci pune și un mesaj pentru urmași și pune și Dumnezeu umărul.

- Nu-ți ajunge pensia ta, de unde alți bani? I-am întrebat eu.

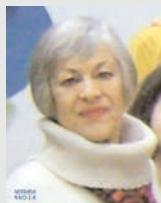
- Nu mă lasă Dumnezeu, cred în puterea Lui și de undeva, nu știu de unde, îmi va veni și ajutor, am răbdare, planul meu e pe zece ani!

Avea atâta înflăcărare în voce încât, dacă aș fi avut posibilitate, pe dată i-aș fi venit în sprijin material.

Te închini cu plecăciune privind optimismul, dragostea de muncă, perseverența, chibzuința, aceste valori care au stat la temenia neamului nostru, valori prin care a dăinuit din timpuri imemorabile pe aceste plaiuri supranumite "Grădina Maicii Domnului".

Acestor planuri ample, îndrăznețe, încărcate de frumusețe și cu multă încredere în izbânda lor, eu nu le pot cuprinde printre aceste rânduri. Las la dispoziția fiecărui cititor să dea curs fanteziei, pentru că orice gând de bine, se potrivește în frumusețe cu visul doctorului Nicolae Bulumac.

Șansa de a vedea cu ochii mei această Grădină a Raiului terminată, la vârsta pe care o am, e mai probabil să o privesc din înaltul zărilor albastre, dar sigur este că și de acolo o voi privi cu dragoste și prețuire.



ETERN PEREGRIN

Gentiana GROZA

*Mă cufund uneori
în gheizerele sufletului tău
să sting văpaia
ce-ți mistuie firea,
fără să știi...
Călător neînfrânat,
încerc bucuria
să aflu, în fine,
oaza-împlinirii noastre.
Știu acum*

*că mă confund
cu vibrația aripilor tale,
cu zbuciumul firii.
Și-atunci,
caut înfrigurat
în locașul cel strașnic ascuns,
giuvaierul miraculos
ce-i sprijin făpturii tale,
în secunda de cumpănă.
.....
Peregrin prin fluidul
speranțelor tale,
simt trupul
cum picură,
în vene-încordate,
proaspete arabescuri
de apă și foc,
de lut frământat*

*în aerul clar de Prier:
Și iar călător
prin zestrea bunilor tăi,
las pana să descrie
magia destinului
ce te-a ales pentru mine,
pe-acest
tăpșan rourat de mileniu.
Iar și iar călător
în lanul copt
al dorințelor tale,
ridic osanale
căci pot să ajung
în labirintul ascuns
privitorului,
în taina dulce-amăruie
a viselor tale târzii...
Etern peregrin...*

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA



Căutare

*Cu bastonul alb, de orb,
am tot lovit pământul în căutarea unui
om.
Din el n-a ieșit decât pleavă
iar astăzi
astăzi
am ajuns la o stâncă,
ce din adânc
m-a întâmpinat
cu ecoul
vocii tale.*

Olly Komenda-Soentgerath, Cehia (1923)
Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg



LAIKA*

*Într-o sferă din metalul
nostru cel mai bun,
zboară, zi de zi, un câine
fără viață înconjurând Pământul,
de parcă ar vrea să ne prevină
că tot așa se va roti
an de an, în jurul soarelui,
plină de oameni neînsuflețiți,
planeta noastră
cea mai bună.*

Günter Kunert, Germania (1929-2019)
Traducere: Gabriela Căluțiu Sonnenberg



Purtătorii de cicatrici

*Cu fețe strâmbe morții se ridică,
Se umflă limba umiliților,
Vijelios se înalță valul înfrânților.
Luați seama, purtători de cicatrici!
Stingeți în propria carne vulcanii
vrăjmășiei,
Striviți sub talpă acul și apoi scuipați
veninul
Care, într-o bună zi, vă va schimba-n
călăi.
Înăbușiți sunetul goarnelor, acel
semnal de război încolonată,
Lăsați-vă purtați de vocea interioară
Și, rupându-vă masca,*

Fiiți diferiți!

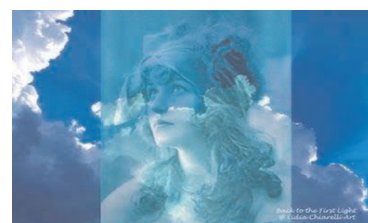
Andrée Chedid, Egipt-Franța (1920-2011)
Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg



Nu te călăuzi

*Nu te călăuzi după stelele nopții
ci după întunecimea din susul râului
terestră și palpabilă
nu cruța ce-i al tău
împarte pâinea și vinul
cu nomazii nopții*

întâmpină cu trandafiri revărsatul zorilor:
Germain Droogenbroodt
Traducere: Daniela Andronache



Lumină în zidurile vieții

*Învață-mă să pictez
lumina din zidurile vieții.*

*Învață-mă
să privesc lumea
așa cum o vezi tu
să devin lacrimă de soare
un deal de poezie
cuvânt într-un copac.*

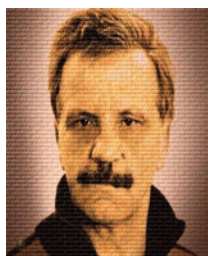
*Îndrumă-mă
să văd cum soarele
izbește stânca malului abrupt
neobosite zbateri printre valuri
păsări marine opintindu-se în vânt*

*să ascultăm alături
suflarea frunzelor foșnind
perfecta liniște a nopții înstelate
sunetul verii rezonând prin picături de
ploaie.*

*Aici și acum
ajută-mă să ating tărâmul luminii
așteptând
renașterea minunii
cu tine iarăși
pe vecie.*

Lidia Chiarelli, Italia
Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg





sub teroare

Ion Iancu VALE

din ce în ce mai curios, fascinat
de diversitatea imaginilor,
omul mai făcu vreo câțiva pași
deodată, fu cuprins de o senzație ciudată,
neliniștitoare
se simțea intens privit
și nu știa de unde și de la cine vine acea privire.
se întoarce și înlemni.
o sudoare rece, începu să i se prelingă sub
cămașa
subțire cu care era îmbrăcat...
vegetația aceea bogată,
luxuriantă în care predomina un verde
profund,
aproape lichid, îl asaltă cu șocanta și agresiva
ei sălbăticie.
copaci înalți ce păreau că se scurg din cer,
cu coroane uriașe și tulpini drepte, ca strunjite,
strânși în îmbrățișarea densă a arbuștilor
se întrețeseau într-un organic
și inexpugnabil zid vegetal.
ici-colo flori carnivore,
spectral și aprins colorate prindeau, între
petalele
lor înșelătoare, insecte nesăbuite pe care le
devorau,
deschizându-și din nou cupolele florale
pentru a sechestra o altă pradă.
reptile de mărimi și specii diverse
și multe alte târătoare se strecurau printre
tulpini,
crengi și frunze, într-un permanent du-te-vino,
aparent ilogic.
soarele se întrezărea pulverizat de sita deasă,
cancerigenă
a florei grele tropicale.
păienjenitul de lumină era permanent tulburat
de săgetarea unor papagali viu colorați,
a vreunei șopârle zburătoare sau de hârjoana

tembelă

a cârdurilor de maimuțe agățate de lianele
ce uneau cerul cu pământul.
aerul părea gros, material și netulburat de nici
cea mai mica adiere.
pe trunchiul unui arbore doborât de cine-știe
ce furtună, stătea el.
cu ochii galbeni, dilatați, îl țintuia pe om
cu o privire ce emana o forță paralizantă,
magnetică.
gura mare, dreptunghiulară, deschisă,
descoperea
dantura strălucitoare, puternică și ascuțită a
felinei
trupul lung, rotund și dungat se sprijinea pe
membre solide,
terminate în labe mari cu gheare ca niște șișuri,
tăioase, de os, înfipite în trunchiul copacului
și pe care stătea la pândă cu urechile semet
ridicate,
așteptând parcă doar un semnal
pentru a se arunca într-un salt magistral și
ucigaș.
hipnotizat, omul rămase ca bătut în cuie
ar fi vrut să se întoarcă și să fugă, dar
picioarele
și întregul corp refuzau să-l asculte
ar fi vrut să strige, dar nu putea scoate nici un
sunset
din gura încleștată de teamă.
și ochii uriașei pisici, galbeni-verzui, îl priveau
în continuare fix, hipnotic...
printr-un efort suprem, reuși în cele din urmă
să-și revină la normal.
își mișcă nesigur picioarele, întinse o mână
tremurândă,
întoarce tabloul și urmărit de privirea
dezaprobatoare
a supraveghetorei,
ieși clătănându-se din expoziția de pictură.
ajuns în stradă, răsuflă fericit.
își șterse fața șiroind de nădușeală cu o batistă
și cu o bucurie nedisimulată privi avid
aglomerația citadină, clădirile orașului...
și își aprinse cu gesturi febrile o țigară,
din care începu să tragă cu nesaț.

O pagină de istorie de la MIRCEA ELIADE...

Persida RUGU



Mircea Eliade are, în „Căderea în istorie” (1952) câteva fragmente care, puse cap la cap, pot constitui cel mai scurt tratat de istorie a românilor: sub 400 de cuvinte. Înțelegi totul, surprinzător, din două pagini. Cu condiția să fii de acord cu viziunea despre istorie a autorului.

„Noi, ROMÂNII, nu avem niciun motiv să idolatrizăm Istoria. Printre neamurile fără noroc, ne numărăm în frunte.” „Cu ce am idolatriza, noi, românii, Istoria? Descindem dintr-unul din neamurile cele mai numeroase din lume și praful s-a ales de el; nici măcar limba nu i se mai cunoaște.”

„Ca să supraviețuim în Istorie, ne-am istovit mai mult decât s-au cheltuit alte neamuri să cucerească pământul”.

„Nicolae Iorga spunea că nenorocul ni se trage de la Alexandru Machedon: în loc să-și ridice privirile spre miază-noapte și să unească toate neamurile tracice într-un

mare imperiu, Alexandru s-a lăsat atras în orbita civilizației mediteraneene și, ajuns la culmea puterii, s-a îndreptat spre Asia”.

„Cu o mie de ani în urmă, a avut loc ceea ce putem numi pe drept cuvânt o catastrofă de incalculabile consecințe pentru istoria românilor: slavii au ocupat Peninsula Balcanică și s-au întins până la Adriatică”.

„Istoria neamului românesc e alcătuită din atâta sânge și atâta nenoroc datorită în primul rând incapacității Occidentului de a vedea dincotro vine primejdia. Pe noi, timp de cinci secole, ne-a scos din istorie victoria Imperiului Otoman; și această victorie se datorează neputinței occidentalilor de a se uni împotriva unui dușman comun.”

„Istoria se făcea în Apus; fără noi, datorită și sângelui nostru. Occidentalii nu stăteau nici ei cu mâinile în sân, ci se luptau; dar se luptau între ei. Evident, lupta aceasta între frați, veri și cumnați, nu putea avea aceeași sângeroasă intensitate ca, prin părțile noastre, lupta cu turcii și tătarii. Se ardeau orașele în apus, dar parcă tot mai rămânea ceva. Occidentul e bogat în ruine și toate sunt istorice. La noi, nu rămânea nimic, nicio urmă. Încă din timpul năvălirilor barbare, oamenii învățaseră cum să-și ardă satele și să le refacă primăvara următoare.”

„În timpul acesta, la o mie, două de kilometri spre Apus, se înălțau catedralele, se îmbogățeau castelele, se înfrumusețau mănăstirile și oamenii aveau prilejul, măcar la răstimpuri, să citească pe sfinți, pe teologi și pe poeți, să înțeleagă că sunt oameni și să se bucure că trăiesc omenește – iar nu ca fiarele sălbatice, prin munți, prin păduri, ca strămoșii noștri, care nu aveau altă vină decât aceea de a se fi născut în calea răutăților.”

„Românii nu au sabotat istoria. Au înfruntat-o și i-au rezistat din toate puterile lor”.

CUIUL

**Gheorghe Andrei
NEAGU**



Verdele pădurii era spart de conturul unui sat ce părea să se rușineze când își întindea trupul caselor printre arborii răzlețiți. De fapt prima casă a fost un canton silvic, unde un pădurar și-a făcut și un grajd, apoi o casă pentru feciorul lui și iarăși un grajd. Apă au găsit repede, săpând o fântână la vreo doi metri adâncime. Groapa de gunoi nu era făcută în jurul acareturilor. De regulă pădurarul și feciorul își căra bălegarul și-l împrăștia undeva la capătul celălalt al pădurii. Înghămau calul la o căruță și-și cărau gunoaiele undeva într-o groapă ce fusese cândva o tranșee sau un adăpost mai mare în timpul războiului. Că așa se spunea. Războiul fusese și pe acolo. Apoi niște neamuri l-au înduplecat cu rugăminți peste rugăminți, să-și facă și ele case prin vecinătatea sa.

- Că n-o să stricăm nimic, ziceau ele.

El le-a crezut, ba chiar a schițat și un fel de uliță ce urma să se înfiripe odată cu venirea lor. Mai rău era cu WC-urile, care nu trebuiau să fie mai adânci de un metru în ruptul capului. Iar când, în crucea satului se ivi și Ralea, satul părea să se fi născut acolo odată cu pădurea. Fagii rari acopereau casele până la streășină. Vara n-a reușit să-i înfierbânte acoperișurile niciodată. Umbra fagilor era cârpită uneori de trunchiul zvelt al molidului sau de silueta impresionantă a vreunui stejar singuratic. Când s-au trezit autoritățile că sub nasul lor crescuse un sat, n-au mai avut ce face. În cele câteva zeci de case, sălășluiau aproape două sute de suflete. Numai iarna fumurile de pe coșuri se puteau zări până departe. Vara, coroanele arborilor acopereau până și drumurile ce unea satul cu centrul comunal. Drumul era încă de pe vremea cantonului singuratec. Când Ralea și-a terminat de construit căsuța lui cu două dormitoare și o cameră de curat, n-a mai putut de bucurie. A chemat preotul din sat să-i sfințească bârlogul.

- Beți, mâncați și vă veseliți, spunea el din când în când vecinilor.

I se părea că aceea era cu adevărat sfințirea casei. Parohul ședea în capul mesei, înfulecând pe tăcute, tot

ce-i pusese Ralea dinainte. Bărbații, în majoritate bărboși și cu părul lăsat pe spate până la umeri, arătau ca niște zdrahoni gata să înghită și masa, nu numai bucatele de pe ea.

- Ce bine ar fi fost dacă aveam și un lăutar, zise unul dintre comeseni, mușcând dintr-o ciozvărtă.

- Dar cu un cântăreț nu v-ați simți bine, întrebă popa cu ochii mijind cu subînțeleș.

- Ba cum să nu taică părinte, încuviință cu entuziasm Ralea.

În sat se știa că taica părintele își puna din când în când acordeonul pe burta mare. Prelatul atâta așteptă. Se repezi în curtea casei, scotocind în caleașca veche și ponosită, după ceva ce părea să slujească dorinței comesenilor. O armonică cu burduful scorjit se ivi în mâinile lui plinuțe. Reveni la masă, trăgând ușor de pereții despărțitori ai burdufului. Curând melodiile au început să curgă. Bărbații își luară femeile de braț la dans. Părea că atâta au așteptat. Dansul se înfiripă cât ai clipi. Când preotul obosi, petrecăreții ar mai fi vrut.

- Gata, vă ajunge! Și așa am făcut-o pentru sufletul vostru, că în pustietatea asta nu aveți cum să vă veseliți, le zise prelatul, punându-și acordeonul la picioare.

Se așezară la mese îmbujorați, gata să se apuce de noi năzdrăvănii, vorbeau tare mângâindu-și din când în când bărbile. Curând se retraseră la casele lor. Unii lucrau la oraș, alții la pădure, pentru că pădurarul avea nevoie de ei să scoată uscăturile și tot ceea ce considera el că trebuie scos prin metoda grădinaritului cum zicea el că scrie la carte.

De câte ori se întorcea de la muncă, Ralea își lua copilul din tindă și-l ridica în sus, aruncându-l ușor, cât să atingă plafonul din lemn geluit ce urma să fie vopsit odată și odată. Numai că banii și timpul nu se opriseră prin preajma lui Ralea să-l facă să-și cumpere vopsea. Las'că nici cu timpul nu stătea prea bine. Dacă ar fi cumpărat vopseaua, ar fi trebuit s-o lase în cutii, până când și-ar fi găsit timp să vopsească. Avea totuși un avantaj. Mirosul de brad se înstăpânise în toată casa. De cum intra în tindă, ăla micu' i se arunca la picioare. Creștetul i se înălțase până aproape de buric. Ralea se apleca, îl lua de subțiori și-l arunca în sus până aproape de tavan.

- Tăta-mare, tăta mare, zicea el bucurându-se de bucuria copilului.

Râsul ștregarului îi arunca poverile adunate peste sufletul lui. Madam Ralea se uita la bucuria copilului și la bucuria soțului, de parcă la asta se aștepta. Știa că după aceea avea să se așeze la masă, unde nu era voie să se vorbească, pentru că puteai să te îneci.

- Doamne îți mulțumim pentru bucatele alese, spunea stăpânul casei făcând o cruce mare.

→ Continuare în pag. 24



Ion Teodor PALADE

Lacul

Pictorul se dori gânditor, ca un om sleit de puteri, dus pe țărnuțul de jos al tristeții, aruncat peste țărnuțul de și mai jos al imaginației.

Nimic nu-l liniștea, iar foșnetul gândului se prefăcea în țesătură groasă, de fire asimetrice, unde se însăila sentimentul amar al nimicniciei.

Din cer cobora alene un nor, cât un munte de disperare, iar pictorul tremură ușor din gene, se așază firesc în culorile palide ale realității, și păru că visează...

Acum lacul era atât de plan, că însuși Euclid s-ar fi trezit din eterna lui nemișcare, pentru a-l contempla.

Și atunci, pictorul desenă tremurător două drepte paralele, iar între ele știa că va fi nemărginitul lac, lacul de lacrimi, unde ielele-și răstoarnă sudoarea rece a descântecelor șuierate prelung, în dangăt de noapte grea, fără de lună.

Dar ele, descântecele, nu ajungeau să-ncapă, toate, pe nemișcarea nemărginitului lac.

Așa că el, pictorul, șopti: "Ultimul sens al picturii nu este frumusețea, nu este contemplația..., este libertatea, starea de uimire, de trecere dincolo, în realitatea vibrațiilor ordonate, risipite discret peste umbrele Universului, mereu calm, permanent, de neînchipuit..."

Inefabilul poeziei

Esența formulei poetice se află închisă într-o clipă specială, presărată cu penumbrele eternității, o clipă când numai poezia-și îngăduie să-l trezească din vis pe poet.

Poezia se deschide și se lasă citită de gândul contemplativ al cititorului, arcuind, peste imagini de imediată realitate, frânturi dintr-un ecou inițial, abia perceptibil la o primă intersecție.

Și pentru că poezia se prelungește în ea însăși, ca aripile primului somn al primului om răsărit pe pământ, asocierea poeziei, cu oricare obiect ale lumii palpabile, devine..., de departe, de neacceptat.

→ Continuare din pag. 23

Cealaltă îl imitau. Chiar și copilul care nu înțelegea prea bine de ce trebuie să facă asta.

Și asta zi, după zi. Ralea simțea trecerea timpului după greutatea copilului. De fapt, apucarea lui în brațe era și un fel de a se convinge că băiatul „i se împlinea”.

În seara aceasta se întoarse ca de obicei, pe-nserat. Se șterse pe picioare pe preșul de la intrare, dacă n-ar fi făcut-o, femeia l-ar fi bodogănit. Iar în tindă își pregăti brațele pentru copil. Îl aruncă în sus, ca de obicei. Era tot mai greu. Copilul scoase un urlet. Din creștetul capului începu să țâșnească un șuvoi de sânge.

- Ce-ai făcut? strigă mama cuprinsă de spaimă.

- Am uitat să-ți spun, se desprinsese o bâră și am luat un chiron rămas de la construcția casei. L-am bătut, dar nu mi-am dat seama că a rămas atât de mult în afară, zise ea pe nerăsuflăte, holbându-se cu fața desfigurată de durere la trupul copilului, ce se topea în tindă unde de atâtea ori domnise bucuria. Ralea își privi brațele cu neputință. Dacă ar fi folosit la ceva, le-ar fi tăiat cu securea. Sângele șiroia învăluind capul într-o basma roșie. Apoi năboia peste degetele lui Ralea, oprindu-se la subțoriile bărbatului. Copilul, moale ca o cârpă, era doar o sursă de sânge.

- Cheamă salvarea! Sună la 112, răzni bărbatul cu ochii îngroziți. O privi cum îi tremura telefonul în mâini.

Nici n-a avut putere să asculte ce vorbea. Înțepenisă.

- Am sunat și la procuratură, zise femeia rămânând nemișcată lângă bărbatul cu copilul în brațe.

O liniște apăsătoare se lăsă asupra lor. Copilul încetase să se mai miște. Ralea își lăsă brațele în jos nedumerit. Când îl lăsă din brațe, copilul căzu pe dușumea. Sângele se întindea pe sub trupul lui, într-o baltă din ce în ce mai lată. Când își ridică privirile spre tavan, Ralea dădu cu ochii de un cui mare ce apăruse de nicăieri. I se muiară picioarele. Căzu în genunchi.

- Doamne, cu ce ți-am greșit? murmură el din când în când. Sângele copilului îi ajunse până sub genunchi. Femeia îi puse copilului o cârpă, încercând să oprească hemoragia. Gaura nu se vedea. Pielea spartă în dreptul găurii a pălpâit o vreme, lăsând sângele să țâșnească nestăvilit. Când a venit salvarea, doctorii l-au declarat decedat.

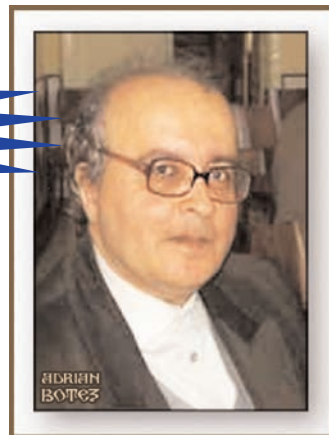
- Nu se mai poate face nimic. Veniți la morgă să ridicați trupul, îi spuse asistenta de sub masca de tifon ce sta să cadă, uitându-se la procurorul ce făcea tot felul de poze. Plecă doar când acesta îi dădu voie.

- Gata, poți pleca. Eu rămân să le mai iau declarații. Vreau și un raport de la voi, le preciză el ritos așezându-se pe un scaun.

Fotografiase cuiul din toate unghiurile posibile. I se părea că totul era în zadar.

STAREA DE POET (DURERI)

Adrian BOTEZ



Matrozi glorioși – dar fără extaze

vin Glorii Corsare – Matrozi Mohorâți :
prădat-au Imperii – umplut-au Oceanul
de Mândre Corăbii – cu Velele-n Vânt
dar Ochii li-s tot adumbriți : căci unde-i Cuvânt

și unde-i – deci – Graalul ? – ...degeaba-s jurați
să-ucidă pe-oricine – rămână tot frați :
în Jungle-ori Palate – cu Fier au străpuns
dar la Cerul-Graal ei tot n-au ajuns...

Bărboșii Matrozi – cu Chip Pământiu
au ucis Împărați - și-au ars tot ce scriu
în Cărțile Sfinte – Popoare de Aur

dar tot n-au răzbit la Seninul Zeu-Plaur
la Graalul Slăvit – moleșit între Raze...
...Matrozi Glorioși – dar fără Extaze...

Soarele – chemătorul de viermi – îmi rânjește

Soarele – Chemătorul de Viermi – îmi rânjește
sub Razele lui Blestamate - orice – scofâlcește
se umilește grăbit - și putrezește – hidos :
ici-colo – rămâne Hârca și – răzlețit – câte-un Os...

în veci nu mai fie Lumină – ci doar Noaptea Divină
catifelat mângâind – cu Umbră – Făptura Cea Crină !
pentru Vecie – stingi – Doamne – Demonii Soare-
Avarului
care – cu Suflarea lor Arsă – te-au răzbit – Criste – pe
Drumul Calvarului...

Păsări să cânte în Nevăzut – precum Îngerii
să nu vezi Serafi : fie doar Boarea Atingerii !
...pe Pământ – Raiul Nopții să-mpărățească

Orbi Proroci – pe Tine – Criste – oricând te slăvească...
...o Jivină Divină se strecoară la Poalele mele de Brad:
e binecuvântată de Lună Străbună – iar nu de Stele – ce
scad...

În marea de cuvinte când plonjez!

„ACOLO”

nu vorbi – nu chiui
în Liniști din Cer de Zi !

căci Hristos – Lumi chibzuiește
alte Jivini împărțește
alt Tărâm el plămuește :
Împărat împărățește
Duhul Lui – MARELE PEȘTE...

...deja Lebede-au sosit
desenează Cer – scriu Mit...
Inorogi s-au îndârjit
Curat – Crist totu-a găsit :
Muntele vuieste
pe Stăpân slăvește...

Cântă huluburi – la fel de enervanți precum claxoane

cântă Hulubi – la fel de enervanți precum Claxoane
trec peste mine – unul câte unul – cinice – Vagoane
trec După-Amiezi cu Crimele Întoarse
Pumnale cad – din Răni Coapte și Stoarse...

Căldură Rece și Iubiri Hidoase
trec prin Tunelul Gol : a' mele Oase...
m-așez pe Pat de Cuie – -întru-nsetat Amurg
din ce n-a fost – tot a rămas - și scurg...

i-am scos pe Zei – din Frigider – mucegăiți
și-i tai Felii – cu Ochii-mi Nedormiți...
...a fost o Catedrală – prin Vecini

acu-i doar un Coteț - de Mărăcini...
...nu mai veniți la Poarta mea de Aer :
oi fi eu Răstignit – dar nu și Fraier !



PUNCT DE VEDERE: DECONSPIRAREA UNEI IDEI - DETALIU



Cornel DURGHEU

Motto:

„Un popor e MARE, e la apogeu, când dă sculptură bună, când dă sculptori MARI”

(Gheorghe Dimitrie Anghel – sculptor)

Intrigat, zilele trecute, de intervenția mai colorată a unei prestigioase personalități istorice și patriotice din mediul intelectual superior orădean, de sublinierea și afirmația eronată, de altfel, a Distinsului Domn, precum că în orașul Oradea „apar Statuile ca ciupercile după ploaie”, combativ și deranjat de astfel de afirmații răutăcioase, nesustenabile, m-am hotărât a lămuri, unele aspecte legate de fenomenul de civilizație culturală în sine, scoțând din contextul mai larg al scrierilor mele istorico-biografice, paragraful de mai jos. Însemnări care stau mărturie peste timp, de atitudine civică și critică constructivă, dar și un punct de vedere sever, privind unele acțiuni deloc lăudabile în acest domeniu, ale Forurilor Administrative Locale, cu toate meritele lor sub alte aspecte. Este un „Detaliu”, pe care îl prefer lansat publicității, considerându-l un gest folositor care să dea de gândit omului, în aceste vremuri pandemice dramatice, însoțite la nesfârșit de-o tulburătoare instabilitate politică și morală în spațiul mioritic, o instabilitate determinată mereu de forțele obscure ale nației romane, în ultimele trei decenii. Un material sever oferindu-l spre observare atentă și analiza lucidă ochiului critic local, ca fiind, din punctul meu de vedere, justificat, corect și necesar sufletește.

„Cu mulți ani în urmă a încolțit în mintea mea, de tânăr aspirant la împliniri artistice înălțătoare, un gând de civilizație aristocratică generos, ușor a fi pus în aplicare, ceva mai târziu, odată cu înființarea Facultății de Arte Vizuale din Oradea. Distribuiri și risipiri de energie creativă și managerială, bine stăpânite de un elan interior inconfundabil în diversitatea culturală orădeană a timpului, au motivat și determinat o cu totul specială dorință profesională, dar și morală, de-a subordona unei exigente vizuale, interferențe estetice și simboluri semantice argumentate, atmosfera arhitectonică citadină a orașului Oradea. Totul, pe lângă alte împliniri semnificative, cu scopul, de-a forma și organiza, în orașul de pe Crișul Repede, o „grupare” de creatori artistici profesioniști, o echipă de sculptori profesioniști redevabili, serioși și dedicați profesiei lor și idealurilor profesionale mărețe, sculptori de sorginte bihoreană, dar nu numai,

așezați aici și stăpâniți de sentimente cultural-patriotice locale profunde, motivate pentru împliniri artistice grandioase, în perimetrul creațiilor artistice din Domeniul Artelor Monumentale și a Sculpturii de For Public.

„Proiectul”, era motivat de necesitatea primenirii și înnobilării spațiilor publice orădene, atât de multe și generoase, dar „uite de lume” din păcate, de lumea cu atribuțiuni și sarcini speciale, esențiale în acest sens, în Administrația Locală Orădeană, persoane plătite bine din bani publici, dar din păcate suferinde de valoare și decența profesională. Spații arhitectonice, piețe, parcuri și scuaruri, etc, ahtiate și rugătoare la Ceruri, pentru primirea și realizarea de Comenzi Sociale din Domeniul Sculpturii Monumentale și Ornamentale de For Public, purtătoare de simboluri și semnificații morale, și nu numai, în mult lăudată și, pe bună dreptate, civilizata noastră metropolă bihoreană.

Inițiativa, de-a organiza și activa acest Grup Profesional Artistic, din păcate subminat de forțe oculte, pentru a găsi soluții estetice și ambientale, în foarte multe spații libere sau abandonate, în climatul arhitectural orădean, prin realizarea unor creații artistice valoroase, a dat greș. Dar spațiile amintite au rămas, și sunt „flămânde”, după Comenzi Sociale în domeniul artistic amintit, noi trăind cu părerea de rău, că s-au irosit oportunități reale, defavorizând capacități creatoare prestigioase și autorizate, din spațiul cultural local, cu extensie și la cel bihorean. Acest vis nu s-a putut împlini decât într-o mică măsură și datorită orgoliilor și „egocentrismului” profesional limitat, poate a invidiei și misticei credințe, specifică uneori colegilor de breaslă. Colegi care nu au înțeles adevăratul rost și profundul sens profesional, dar și patriotic, al acestei propuneri de construcție a unui For Cultural Local puternic. Ar fi fost o instituție, de grea și mare responsabilitate civică, dar interesele mărunte au primat și datorită frustratului „comandament”, administrativ orădean, a se citi Administrația Locală, închistată meschin în limitele propriilor interese. O administrație locală ferecată și de reacredință, stereotipă, ineficientă și „suficientă” în prostia și limitele ei de civilizație urbană, neputincioasă în contact cu exigențele de civilizație umană veritabilă, s-a auto-abandonat prin obtuzitatea comunicării, de fapt a incapacității comunicării, cu Forurile Culturale Profesionale locale, atâta cât sunt ele de interesate și putincioase, cu Personalitățile Culturale de anvergură managerială majoră orădeană, care nu sunt întâlnite la tot pasul, în abordarea constructivă a detaliilor arhitectonice și estetice locale. O administrație care nu a avut capacitatea și puterea, de-a recepta și sprijini, implementarea în „ogorul” spiritual propriu, în decursul timpului, propunerile realiste, în ceea ce mă privește, a ființării spre exemplu a unui „șantier de muncă și creație”, – a se înțelege – Centru Cultural Artistic Modern – în Oradea, bine organizat și cu propensiune națională și internațională de anvergură, prin expansiunea și încurajarea libertății de creație artistică, artistică plastică, în mod special. Centru, patronat de Administrația Locală în colaborare cu Facultatea de Arte Vizuale și Uniunea Artiștilor Plastici, filiala Bihor, în mod eficient. Nu trebuie scăpat din vedere faptul că în Oradea existența Facultății de Arte, alăturată celor patru mari Centre Naționale de Creație Artistică Academică cunoscute în România, impune respect dar și responsabilități administrative locale și regionale speciale.

În Oradea, multe spații disponibile, din vechile Platforme industriale oradeane erau utile și corespundeau organizării unor Centre Cultural-artistice veritabile și prolifiche - Galerii de Artă, Ateliere de Creații artistice diversificate, Saloane de Modă, - dar, datorită unor oameni indolenți și nevizionari, s-a preferat regretabil și nediferențabil, „băgarea” buldozerelor în acele construcții.

Crearea, amenajarea unui Centru Cultural Artistic Modern în Oradea, în viziunea subsemnatului, ar fi avut o menire civilizatorie superioară, și ar fi fost deosebit de benefic, necesar și eficient din punct de vedere spiritual dar și economic, de-adevăratele productiv, prin realizarea mai facilă a multor lucrări și Opere de For Public, semnificative, în spațiul istoric și cultural orădean, pentru comunitatea orădeană, cu extensie bihoreană și națională. Ar fi fost un fapt onorant și lăudabil, pentru explozivul standard cultural și administrativ al urbei. Ca o firească consecință, în acest context administrativ și organizatoric, nu se putea omite complexul fenomen al socializării afective și morale a valorilor creatoare locale, pentru totdeauna. Nemaivorbind de faptul că punerea în valoare a potențialului creativ local; artiști plastici – sculptori, arhitecți, designeri, studenți, să fie sprijiniți, încurajați și susținuți material și financiar, de către Administrațiile orădene sau de către Consiliul Județean Bihor, impulsionând efectiv deschiderea culturală multidimensională, pentru „producții” cultural - artistice originale și reale, către lume, ar fi asigurat și evidențiat o plus valoare, capacităților creatoare locale, beneficiind astfel de un câștig spiritual prestigios, pentru societatea locală, pentru noi toți. Special în domeniul Sculpturii de For Public, a Artelor Monumentale, prin cheltuieli financiare mai confortabile și mai controlabile, s-ar fi putut realiza reale creații artistice, simbolice și evocatoare, necesare prin spiritul și specificul lor, spațiului de civilizație istorică și cultural orădean. Din păcate, pe mulții bani ai contribuabilului orădean trădat, printr-o deficitară și dezonorantă atitudine de conduită civică și morală, a unor persoane din sistemul socio-spiritual local, și din Administrația Publică Locală, s-a apelat, prin diverse mijlocuri, jenante pentru comunitatea artistică locală, dar și condamnabile totodată, la „anume ateliere de lucru” recurgându-se prin lamentabile manevre, prin umile șiretlicuri și farse organizatorice, la comenzi „legiferați”, prin „comanda publică licitativă”, pentru realizarea unor lucrări în spațiul nostru public. Te întrebi adesea, de ce toate acestea?!

Din nefericire, facile imitații figurative, sau false lucrări de Artă Monumentală, realizări mimate retranspuse, care nu și-au câștigat Demnitatea, de adevărate creații sau Opere de Artă Originale, sunt amplasate întâmplător în spații publice importante, fără un impact sau mesaj estetic de înțeles, cum ar impune comanda publică pretențioasă. Unele lucrări sunt lipsite de forță expresivității artistice relevante, iar altele prin multiplicare, și-au pierdut originalitatea și automat valoarea artistică. Din păcate scăpându-le bietelor notabilități administrative, ideea că arta se fundamentează tocmai prin faptul că nu e natura, nu e imitație a lumii, ci creație simbolică de lume, ceea ce este cu totul altceva. Iar noi, poate mai sperăm, și binefacem, că frumoasa noastră urbe, cu un număr infim de Lucrări de Artă Monumentală, care dau frumusețe și înnobilează spațiile exterioare orădene, să cucerim Europa culturalizată, pentru a visa să devenim și

mai mult, un – Oraș Cultural European!

Este o dorință justificată și plăcută auzului, dar posibil mai puțin argumentată văzului. Lucrările Monumentale realizate în Oradea, nu în integralitatea lor, pentru o lume mai puțin inițiată în planul creațiilor artistice, a esteticii artistice, dar și a cheltuielilor financiare uriașe, ori, poate, existența unei suficiente culturale în privința valorilor artistice, pare să fie o reușită vizuală și sentimentală satisfăcătoare, în schimb pentru Personalitățile sau Forurile Cultural – artistice profesioniste exigente, inițiate în spectrul perenității creațiilor artistice reale, fără o analiză și un studiu prospectiv profund, acestea și-au pierdut credibilitatea. Odată cu „implementarea” agresivă în spațiul citadin orădean, a acestor „inițiative”, ele au devenit o dramă spirituală, un eșec cultural, o lipsă crasă de respect pentru comunitatea creativă locală.

Fără răbdare și scrupuloase atitudini profesionale, printr-o „evaluare” artistică actoricească urgentată, fenomenul devine neconcludent pentru veritabilă elită a vieții spirituale orădene, măcar ca și contributori financiari, dar cu certitudine, un eșec lamentabil și condamnabil din punct de vedere artistic, de „calitate” administrativă locală îndoielnică, din acest punct de vedere, care va fi reflectată și demonstrată, cu siguranță în timp. Noi avem dreptul, dar și obligația morală și profesională, de-a cere explicații împricinaților, asigurator că fenomenul indecent și abuziv nu se va mai repeta în Oradea niciodată.

O personalitate matura sub raport social și cultural poate fi judecată după capacitatea ei de-a se integra și implica în arii tot mai largi, a vieții sociale și culturale comunitare, undeva spre nivelul superior al valorilor și exigentelor implicate și subordonate de profesiune, și de statutul înălțător de cetățean onorabil al urbei. De ceea ce lasă în urma sa. Este însăși sensul major al dezvoltării personalității sociale a omului, a implicării sale în societate. Nealimentarea conștiinței de sine, a Eu-lui moral, cu valorile superioare în planul personalității umane și al pretențiilor profesionale, trăirea în sfera socială, într-un orizont îngust de preocupări și exigente față de el însuși, refugiază ființă umană într-un plan al mediocrității și aridității morale.

Concluzie

Semințele și roadele ideilor și a inițiativelor generoase, a acestei munci de creație și profesiune Divină, pornită din năzuințele și frământările, din suferințele și frustrările trăite de creatori în neprihănită lor tinerețe, sau transformat, au devenit la maturitate, ocrotitoare a dorințelor sinonime de satisfacții creative, de împliniri și aspirații profesional-artistice, a următoarelor generații de tineri talentați, împinși de ocultismul derizoriu al vremurilor, la periferia insalubură a societății. Un fenomen inadmisibil în vremurile de astăzi, dar din păcate regăsit pe alocurea. Cu certitudine intervențiile și altruismul faptelor noastre vor avea rezonanță în eternitate!

„Mai bine să mori în picioare, decât să trăiești în genunchi” (Tacitus)

Jurnalul, între realismul crud și metafizica sublimă



Veronica BALAJ

Aceasta ar fi doar una dintre posibilele perspective analitice asupra volumului „ÎNGERUL ADÂNCULUI”, Editura Mirton, Timișoara, 2020, semnat de **Eugen Dorcescu**. Ediție îngrijită, Selecție de texte, Prefață și Note: **Mirela-Ioana Dorcescu**.

Jurnalele, mai ales cele literare, cuprind, fără îndoială, partea de trăire interioară, fosforescentă, tulburată și care iese la suprafață, în văzul celorlați, doar atât cât vrea autorul. Asemeni unei sclipiri de fulger. Rotundul, care ține de sinuozitățile profunde, secrete, și chiar de tainica sălășluire a divinului în om, indefinibilul rămânând undeva în adâncul firii. Uneori, acest inefabil se pierde, odată cu ființa umană.

Un jurnal ce se croiește, însă, pe dimensiunea om – univers, om – Creator poate depăși acest risc și poate salva taina ființei. Așa se întâmplă și în cazul tomului de peste 500 de pagini, Eugen Dorcescu, „Îngerul Adâncului”, semnalat mai sus, volum care cuprinde o largă perioadă calendaristică, 1 februarie 1991 – 14 noiembrie 1998, cu o întrerupere de aproape un an de zile. Întrerupere ce-și are și ea rostul, în istoria acestui demers introspectiv.

Dacă orice jurnal presupune un act de comunicare specială cu viitorimea, cu cei care-l vor lectura mai târziu, el presupune totodată și un accept al autorului, devenit personaj al propriei sale mărturii, un accept de a le dăruia celorlalți ceva din sinele său. Eugen Dorcescu începe a scrie jurnalul dintr-o pornire a eului, nu spre confesiune neapărat, ci, mai înainte de aceasta, spre cunoașterea fațetelor sinelui. Spre introspecție, în adânc de ființare: „... vorbesc cu mine însumi cât mai departe de oameni și cât mai aproape de Dumnezeu, 1991, iunie”. Nici nu-și propune să-l publice vreodată. Adesea vrea să renunțe și chiar o face, după cum notează în 13 noiembrie 1998: „Jurnalul va rămâne mai mult ca

sigur nepublicat, până când mă voi muta la Domnul... Domnul (nădăduiesc și mă rog) mă va sfătui cui să las manuscrisele...” (p. 521). Domnul chiar l-a sfătuit și i-a trimis o mână îngerească, i-a trimis-o pe Mirela-Ioana (soția lui Eugen Dorcescu), care a citit, rețrăit, salvat de la uitare o epocă cifrată în mii de zile.



Întrucât unghiurile de abordare a acestui impresionant volum, ca problematică și ca raportare la sinele poetului, sunt mult prea numeroase și mult prea diverse, voi încerca să mă refer doar la câteva aspecte. Fără a viza, nici aici, o reușită exhaustivă, desigur.

Structurat pe trei părți, cu trimiteri, în ebraică, la Vechiul Testament, sintetizând, dintru început, stările definitorii, întâlnite în excursul ce va urma, textul ne înștiințează că vom lua cunoștință, explorând, alături de autor, hățișul realului, de existența metafizicului și a transcendentului. (Partea I – Moth tamuth/Vineri 1 februarie 1991 – Miercuri, 15 – Joi, 16 iulie 1992; Partea a II-a – Abaddon/Îngerul Adâncului/Luni, 26 iulie 1993 – Marți, 7 februarie 1995. Partea a III-a – Havel Havalim/Deșertăciunea deșertăciunilor, Duminică, 10 septembrie 1995 – Sâmbătă, 14 noiembrie 1998).

Jurnalele din literatura română le cunoaștem și o comparație ar însemna un studiu amplu. Fiecare își are structura sa, are cărări croite între cotidianul general și cotidianul trăit pe cont propriu, în largă, nepotolită existență umană. Dar, cum „Îngerul Adâncului” își are straturile sale absolut particulare, voi lua în calcul un alt jurnal, de o altă factură, aparte, tocmai pentru a sublinia notabilele însușiri compoziționale și semantice, spre care ne îndrumă „Abaddon, Îngerul Adâncului”. Drept referință, prin diferențiere, iau „Journal de travail”, 1938-1955, de Bertolt Brecht, Editura L'Arche, Paris, 1973; titlul original, în limba germană: „Arbeitsjournal”.

Așadar, cărările, pe care va trebui să înaintăm în mersul lecturii propuse de „Abaddon, Îngerul Adâncului”, au un bine marcat caracter semiotic, estetic, moral și conceptual. Forul interior al autorului-personaj este un... adânc. Însuși îngerul ales, se știe, simbolizează adâncurile. Din acest punct, orice moment din desfășurarea jurnalului am lua în atenție, ne vom simți conduși subtil, adeseori cu franchețe, spre o realitate antro-po-cosmică. Și spre metafizic. Este felul propriu autorului-poet de a simți și de a se raporta la lume, la viață. De remarcat că, dacă în jurnalul lui Bertolt Brecht, ales ca reper de diferențiere, autorul se implică în

zbaterea, în viforul lumii sale (să nu uităm că este cuprinsă și perioada hitlerismului), Eugen Dorcescu se retrage în sine, trăiește intens înstrăinarea și, de aici, găsește căi deschise către metafizic. Se va simți/se va numi un „Cavaler al lui Hristos”, nicidecum un cavaler al prezentului trecător și dezolant.

Bertolt Brecht adună secvențe din presa vremii, își spune părerile, se agită, vrea limpezirea unei societăți debusolate. Autorul român, însă, scrie. El este POETUL. Creatorul unei punți între lume și transcendență. Studiază Biblia, stihuieste Psalmii. Cosmocentrismul său face parte din propria viață, nu doar din creația sa literară. Este structurat a înțelege și a lua în seamă doar esența. Adică divinul. Societatea nu-i oferă siguranță sau liniște. Superficialitatea nu este o alternativă pentru el său. O spune franc: Oamenii sunt așa cum sunt, un coșmar, la fel de îngrozitori pretutindeni. Și la fel de nenorociți, vrednici de milă...” (18 decembrie, 1994, p. 39).

Sacru este punctul său de echilibru. Elementul de care sinele său, creuzet de frământări, va avea mereu nevoie. Însingurarea, lipsa dorinței de a se amesteca în lumea plină de vârtejuri fără preț îl fac nefericit. Metafizicul e singurul orizont ce-l poate împlini, în lupta cu sinele său plin de ascuțituri și căutări: „Nu există artă mare în afara sentimentului metafizic” (p. 391). Sună ca un verdict. Ca o mărturie de credință scriitoricească. Dacă scriitorul român preferă metafizicul, esența, Bertolt Brecht, în jurnalul său, care a făcut vogă în mai multe țări, crede că arta trebuie să fie racordată la realitatea în fierbere. La realitatea frustă, palpabilă: „... on ne peut, en général, parler de réalisme, que dans le sens où il est question d'un approche réaliste par l'écrivain du monde, et du métier d'écrire...” (p. 167).

Să precizăm, însă, foarte ferm: „Jurnalul...” lui Eugen Dorcescu nu este cătuși de puțin evazionist, din paginile lui nu lipsește analiza lucidă, realistă, fără menajamente și fără părtiniri a istoriei contemporane. Dimpotrivă, lumea este prezentă, în toată trivialitatea și disperarea ei. Dar, evocând-o, autorul nu se oprește la tabloul ei perceptibil, ci o plasează între două imensități apolitice, ambele în măsură să o lumineze până în străfunduri și să-i reveleze nimicnicia: adâncul sinelui, pe de o parte; abisul divin, pe de altă parte.

Oricum, trebuie reținut că, înainte de ascensiuni conceptuale, de mărturiile despre artă etc., Jurnalul acesta se definește ca un summum cu valoare literară, cum precizează, în prefața intitulată Opera totală, și Mirela-Ioana Dorcescu, bună cunosătoare a subtilităților cărții, întrucât a făcut munca de îngrijire a ediției, dar și cel mai competent exeget și hermeneut al poetului. Palierul creativ-literar nu este

și nici n-ar fi fost posibil să fie departe de elanul metafizic. Însuși procesul de creație își are coordonata sa cosmică și spirituală. Din adâncul ființei poetului. După o pagină superbă, în care este descris vântul, ni se sugerează, din nou, adâncul, întinericul din sinele profund. Avem și argumentul: Domnul Însuși i S-a revelat lui Solomon din întineric adânc.

În pagina din 9 octombrie 1994, se lasă evidenței faptul că frământarea, determinată de manuscrisele pe care nu știe cui le va lăsa, accentuează golul interior. Un vid metafizic, spune chiar autorul. Raportarea la timpul petrecut în istorie se face în notații exacte, adăugând sentimentele adiacente: un volum de poezie în creștere, bine primitul volum Cronică, întâlniri literare, mai mult sau mai puțin reușite, hărmălaia socială și politică de după Revoluția din 1989, rolul intelectualității (un rol ratat: autorul îl citează pe Flaubert, care are aceeași opinie despre intelectualii din perioada de după Revoluția franceză), fapte, ideologii, opinii, totul se repercutează în interiorul său. Peste creația poetică, peste lume și peste percepția ei, plutește, există Duhul. Cel care coordonează totul. Apar și bucurii. El creator aduce împliniri. Eugen Dorcescu este numit, de către Părintele Ioan Negruțiu, poetul credinței, versificarea Psalmilor este o etapă singulară, înaltă. La fel, stihuirea Ecclesiastului (atât de îndrăgit!) și a Pildelor. În vâltoarea vieții, cu zile anoste sau tensionate, la Editura Facla, unde o vreme a fost și Director, între dezolări, intrigi (unele îl ținesc direct, deși a dorit să fie departe de toate aceste bătălii de moment și să rămână lupul singuratic, pe care-l consideră nobil, în comparație cu javrele de tot soiul), între acestea toate, propășirea creației sale poetice nu poate fi oprită. Aceasta rămâne chiar semnificația existenței pe care și-o asumă. „Psalmii în versuri”, o capodoperă (aidoma „Ecclesiastului în versuri” sau „Pildelor în versuri”), au presupus muncă și detașare de vânzoleala socio-politică a tranziției și a capitalismului venit intempestiv peste noi... „Mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a dat puterea să străbat, versificând, cincizeci dintre minunații Psalmi ai lui David... Marți, 9 aprilie, 1991”.

Și prezentarea ar putea continua, cu alte decodări, cu alte înțelesuri, generate de substanța ideatică și de performanța estetică ale acestui jurnal: Îngerul Adâncului, de Eugen Dorcescu. Bucuria de a cunoaște mărturiile, statornicite în cele câteva mii de zile consemnate în jurnal, aparține, și va aparține, în crescendo, tuturor celor (cititori obișnuiți sau profesioniști), tuturor celor care vor avea șansa de a lectura această carte unică, în contemporaneitatea noastră atât de amară, atât de confuză.

AMAR(A)

Carmen Georgeta POPESCU



Carmen Georgeta Popescu

Mă gândesc la tine, așa cum o fac de când ai venit la Șotânga prima oară. Tata a spus atunci că ești fratele meu și eu nu l-am întrebat de unde până unde am un frate și cum a răsarit el așa, de nicăieri. Nimic de genul ăsta. Eram fericită că nu voi mai fi singură pe lume. Toți copiii din

vecini aveau frați și surori, numai eu nu. Știi cât de mare e un metru pătrat de singurătate? E cât deșertul. Ca să poți străbate atâta pustietate, îți trebuie un cal puternic și sănătos, unul pe care să-l încaleci sigur pe tine, să-l ții bine de coamă și să-i arăți direcția în care vrei să mergi, eventual înfigându-ți călcâiele în burta lui, altfel, te va strivi sub copite, speriat de însăși confuzia ta. Ei, cine poate fi un asemenea cal? Voința, speranța, iubirea, poate chiar disperarea? Asta să te întrebi și tu, cum m-am întrebat și eu, până ți se luminează fața, până înțelegi că i-ai clătit pe toți cu plânsul tău, și totuși, pe dinăuntru, ai rămas limpede. Atunci n-o să mai strigi: Afonilor, cât să vă mai cânt în strună!?, căci va fi vremea să cânti pentru tine. Narcisism? De ce nu? Inima își caută mereu o voce care să-i rostească dorința.

Nu mai știu ce zi e azi, știu doar că mi-e dor de tine și că noaptea trecută mi s-a părut prea scurtă ca să te visez. Visează-mă tu, iar eu o să scriu mai departe cuvintele ridicate din trecerea timpului, căci numai asta mi-a mai rămas! Cu ele voi destrăma pânza depărtării și voi țese alta, o lume numai pentru noi. Tăcerea seamănă cu întunericul, Eduard, să fugi de tăcere cât mai departe! În țara tăcerii, bieteile cuvinte, speriate și smulse din fâgașul lor, caută cu disperare soarele, dar n-au cum să-l mai găsească și se pierd cu tot cu emoția și promisiunea din miezul lor. Totul e o curgere, totul se împarte, dar nu uita că sunt atinse doar ferestrele deschise, sunt căutate doar odăile unde lumina e aprinsă. Pentru întuneric e dificilă orice încercare de-a se înălța, de-a se ridica măcar în vârful picioarelor, pentru că întunericul este greu. Mai bine lasă-l afară! Tu caută calul acela care

să te scoată din deșert, cumpără-l, oricât ar fi de scump! Da, cumpără-l, am zis bine, căci pentru toate trebuie să plătim, să dăm ceva în schimb, mai ales pe noi înșine.

Tu, pentru mine, ai fost A, începutul, înflorirea, așteptarea fremătătoare a ceva necunoscut și râvnit. A de la Adam și de la salcâmul din grădină care ținea lumea departe de inima noastră, lumea cu răutatea și ignoranța ei, oamenii care credeau prostește că Adam a fost un bărbat fericit, mulțumit cum nici un pământean nu va fi vreodată, fiindcă avea totul și nu trebuia să facă nimic, doar să se bucure de viață și asta pentru totdeauna, dar a venit Eva cu mărul ei amăgitor și el a pierdut tot ce avea. Așa crezi și tu? Eu simt că Adam nu era fericit deloc. Degeaba avea totul, degeaba vedea minunăția paradisiacă, dacă tocmai pe Eva nu reușea să o vadă...

Tu ai fost Adamul fericit, chiar dacă ți-e greu să recunoști. N-a fost zi în care să nu-ți arăt, să nu te fac să simți că ești cel mai iubit dintre toți iubii galaxiei, n-ai cum să spui că nu știai, că nu te bucurai. Dar tocmai asta te-a speriat și ai fugit de mine. Te-a speriat iubirea mea, te-ai temut și de a ta, era ceva peste puterile noastre de-a încerca măcar să ținem în frâu. Ai crezut cumva că așa te vei salva? De la ce să te salvezi? Aule drag, ce poate fi limpede într-o înstrăinare? Cum să fii fericit lângă ființe necunoscute, care nu te iubesc mai presus de ele însele, așa cum o făceam eu?

N-ai vrut să se știe despre noi, nici măcar părinților n-ai vrut să le spunem. De unde oare iluzia că părinții trebuie să-și înțeleagă copiii? Și dacă afla cineva despre noi, ce crezi că se întâmpla sau ce am fi pierdut? Nimic nou sub soare. Aha, că toți ne considerau frați și li s-ar fi părut absurd, păcătos? De când îți păsa ție de păcat? Ai râs când îți spuneam că-i mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a deschis ochii și am văzut ce era chiar în fața mea și nu m-am rătăcit căutându-te cine știe unde, în timp ce tu erai atât de aproape. Nu m-am supărat pe tine că râdeai, sufletul mă du-reă doar când erai trist și eu nu puteam fi lângă tine.

Fragment din romanul în curs de apariție „Amar(a)”



SECVENTE HAIKU

Constantin STROE



Secvența haiku de primăvară

În zorii zilei
balconul luminat-
florile-nflorite

Roua zorilor
îmi umezește ochii-
tu nu ești nicăieri

Lângă pomul uscat
altul înflorit-
așa e viața

Grădina Raiului-
alei împodobite
cu flori de cireși

Iată pe scenă
dansul kimonourilor-
recital de haiku

Urdinișul gol-
cireșul din grădină
deja-i înflorit

De Sfintele Paști-
intrând în biserică
mă văd iar copil

Boabe de rouă-
lacrimile mele
peste iarba crudă

De Sfântul Valentin...
Cupidon s-a întâlnit
cu Dragobete

Am ajuns poet-
pe cerul cu luceferi
e și steaua mea

Ziua Femeii-
eu cu aspiratorul
și ea la stilist

Crengi de salcie
înflorite în glastră-
ajunul de Paști

Prietene cu vecina-
câteva albastrele
au trecut prin gard

Mormânt dezvelit-
soarele primăverii
topind zăpada

De sărbători
lumină din lumină
se-aprind mugurii

De Sfintele Paști
candelabre pe alei-
castani înfloriți

Secvențe haiku de vară

Noapte senină-
cu stele-n mare
cerul scufundându-se

Pe Bricul Mircea
velele ridicate-
vântul la pupa

Un nou curcubeu
trecând peste Dunăre-
pod doar pentru păsări

Moment poetic-
eu și Ovidiu ascultăm
valurile

Mergând la mare
văd atâtea sirene...
unde-s anii mei

Mergând la mare
nepoții cu bunica...
doar nostalgie

Pe lac cu barca-
luminându-ne calea
luna nouă

De ce mergi
așa-ncet melcule?...
Poate-ai obosit!

O buburuză
pe mâna unei fete-
caută calea

Plaja de nudiști-
fata nu-și mai găsește
pantalonii

Despărțindu-ne în parc
îți ofer o floare:
„nu mă uita”

Zi însorită-
fluturi asortați pe
rufe-ntinse

După ploaie-
pe uliță se întrec
bunicul și melcul

Rămas afară
câinele doarme pe preș-
eu la amantă

Visul copilăriei-
cireșul vecinului
aproape copt

Negociere:
mi-ai cerut luna de pe cer;
nu vrei o stea

Micul dejun-
sărutându-ți buzele
nu mai mi-e foame



„TEHOMIR” O BIJUTERIE LITERARĂ SCRISĂ DE HORAȚIU MĂLĂELE



Magdalena BRĂTESCU

Personalitate emblematică a artelor românești contemporane, iubit și iubitor de oameni,

Horațiu Mălăele se afirmă ca actor de teatru, film, radio și televiziune, scenarist, regizor de teatru și film, desenator, caricaturist și scriitor. Până în prezent a interpretat zeci de roluri pe scenă și pe marele ecran, a montat douăzeci de piese, a regizat filmele „Nunta mută” (2008) și „Funeralii fericite” (2013). A fost încununat cu numeroase premii pentru cea mai bună interpretare, cel mai bun actor, regie, cel mai bun spectacol, originalitate, excelență, premiul special al juriului la festivaluri de teatru și nu mai puțin de trei premii UNITER.

În domeniul literar a debutat cu „Rătăcirii” (2012), volum lansat la Târgul de carte din „Rătăcirii” după cum declară autorul însuși: „*măsoară subiectiv existența mea. Este o carte a amintirilor despre Tehomirul copilăriei mele, cald și nostalgic, cu oameni săraci dar gospodari, guralivi și bețivi, olteni adevărați din stirpea lui Minulescu*”. Epuizată la lansare, „Rătăcirii” mai conține și „vorbe în vânt”, după cum cu autoironie își califică Mălăele panseurile, constatările, învățăturile de viață. Dar și însemnări admirative despre personalități care i-au marcat cariera, precum și amendarea prin discreditare a nedemnilor. Această carte te face să simți revolta contra trecutului întunecat (al României n.n.) redată prin înțelepciunea naivă a țăranului oltean, suferința copilului care și-a pus amprenta pe artisa celebru. Ca tezaur lingvistic, e o dovadă a mândriei sale gorjenești.

„Tehomir” este o bijuterie literară care și din punct de vedere grafic arată ireproșabil. Coperțile albe, cu schițele în peniță ale autoportretului autorului, au două

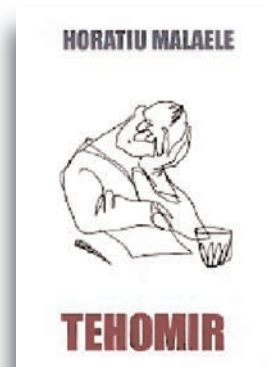
clapete. Pe prima, Mălăele se adresează cititorului: „*Dacă din întâmplare sau cu interese vei umbla desculț prin aburul acestei povestiri, vei auzi o chemare tainică și dureroasă, ca un îndemn la împăcare. O muzică venită de dincolo de pasiunea vieții și vremelnicia lucrurilor, ceva dureros de tainic, lacrima trecutului, nostalgia*”.

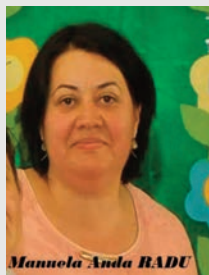
Pentru mine, cetățean din naștere și vocație, lectura cărții „Tehomir” a fost o delectare artistică la cel mai înalt grad prin dezvăluirea lumii de vrajă a satului gorjean. M-a captivat de la prima la ultima pagină. Non multa, sed multum! Esențele tari se țin în recipiente mici, iar parfumul lor ne urmărește obsesiv transpunându-ne pe un tărâm mirific. Mălăele are autenticitate și candoare, scrie o proză poetică în care se manifestă nu numai ca literat, ci și ca pictor acuarelist, ca regizor al filmului naturii dezlănțuite, cu personaje vii pe care le vezi aieva. Săteni care vorbesc puțin, suferă de o românească resemnare, au gestică grăitoare, cred în eresuri, fantazează, se tem de Dumnezeu și încearcă să-i îmbuneze urgiile.

Paginile sunt scrise cu cerneala sufletului, oamenii, zugrăviți cu pensula iubirii, întâmplările smulse din durerile istoriei: cedarea cu sila a pământului, arestările, schingiuirile, colectivizarea impusă cu forța. Moșu’ - bunicul autorului- îi vorbește pământului: „*De mi te-o lua, tu tot al meu rămâi!*” Împotriva securiștilor, slugilor regimului totalitar, cuvintele se încrâncenează, scuișă și disprețuiesc trezind o scârbă fizică.

„Tehomir” este o carte multidimensională. Ea e clădită nu numai în spațiu și timp, ci și din culori, mirosuri, sunete. Actuala pandemie i-a amintit autorului de carantina de trei luni petrecută în paradisul copilăriei, la bunicii mamama și moșu’, în satul Tehomir (în traducere din slavonă: „liniște și pace”). Și-a așternut amintirile într-o proză de un lirism emoționant până la lacrimi. Descrierea casei țărănești, a dezlănțuirii naturii într-un potop biblic, zgomotele demne de o bandă sonoră de film, obiceiurile și tradițiile populare, plantele medicinale, păsările cântătoare, cadoul dragostei nemărginite, exprimată în fapte și lucruri, mărețe sau neînsemnate dar importante, toate s-au gravat pe veci în memoria copilului de altădată. Împărtășite plastic cititorului, ele reînvie un trecut, oameni dispăruți, unii iubiți, alții disprețuiți din revoltă contra nedreptății.

Episoadele „trecherilor”, reale și imaginare, sunt toate de
→ Continuare în pag. 33





O scrisoare de dragoste adresată vieții – Gabriel Garcia Marquez

Manuela Anda RADU POPESCU

„Dacă Dumnezeu ar uita pentru o clipă că nu sunt decât o păpușă de cârpă și mi-ar oferi în dar o bucățică de viață, probabil că n-aș spune tot ce gândesc, deși în definitiv aș putea să gândesc tot ce spun.

Aș da valoare lucrurilor mărunte, dar nu pentru ce valorează ele, ci mai curând pentru ceea ce ele semnifică.

Aș dormi mai puțin și aș încerca să visez mai mult, de-abia acum înțeleg că pentru fiecare minut în care închidem ochii pierdem șaiszeci de secunde de lumină.

Aș merge în timp ce alții ar sta pe loc, aș rămâne treaz în timp ce toți ceilalți ar dormi.

Aș asculta în timp ce alții ar vorbi și, doamne, cum m-aș bucura de savoare a unei înghețate de ciocolată!

Dacă Dumnezeu m-ar omenii cu o fărâmbă de viață, m-aș împinge de la spate în bătaia soarelui, acoperindu-mi cu razele lui nu doar corpul, ci și sufletul.

Doamne, dacă eu aș avea o inimă, mi-aș scrie ura pe un cub de gheață și aș aștepta ca soarele să-l topească.

Aș picta pe stele, cu un vis al lui Van Gogh, un poem de Benedetti și o serenadă de Serrat pe care aș oferi-o Lunii.

Aș uda trandafirii cu lacrimile mele ca să pot simți

durerea spinilor și sărutul de culoarea cărnii al petalelor proaspete.

Doamne, dacă aș putea primi o fărâmbă de viață... N-aș lăsa să treacă nici măcar o zi fără să le spun oamenilor ce iubesc, că îi iubesc.

Aș convinge fiecare femeie și fiecare bărbat că la ei țin cel mai mult și aș trăi îndrăgostit de iubire.

Bărbaților le-aș dovedi cât de mult greșesc atunci când cred că nu trebuie să se mai îndrăgostească atunci când îmbătrânesc, fără să știe că ei îmbătrânesc tocmai pentru că încetează a se mai îndrăgosti.

Unui copil i-aș face cadou o pereche de aripi, dar l-aș lăsa să învețe singur a zbura. Pe cei bătrâni i-aș învăța că moartea nu vine o dată cu vârsta, ci o dată cu uitarea.

În fond, și eu am învățat de la oameni atâtea lucruri...

Am învățat că toată lumea vrea să trăiască pe vârful unui munte, fără să știe că adevărata fericire este felul în care urci pantele abrupte spre vârf.

Am învățat că ori de câte ori un nou născut prinde cu pumnul lui mic, pentru prima oară, degetul mare al tatălui său, îl ține strâns pentru totdeauna.

Am învățat că doar un om are dreptul să se mire când vede un om căzut, dar de fapt ar trebui să întindă mâna să-l ajute să se ridice.

Am învățat așa de multe lucruri, deși, realmente, multe nu îmi mai vor servi la nimic, fiindcă atunci când mă vor pune la păstrare în acea cutie eu voi fi murit deja.”

Și toate astea, AZI, pentru că mâine poate fi prea târziu!

În încheierea scrisorii găsesc câteva cuvinte din William James, un psiholog:

„Viața nu poate să îmi ofere bucurii și pace, ține doar de mine să le doresc. În schimb viața îmi dă timp și spațiu – ține doar de mine să le umplu cu ce doresc.”

→ Continuare din pag. 32

domeniul antologiei cinematografice: șatra țigănească, circarii cu orchestră, clovni, catalige, jonglerii și animale, cioclii-servitori ai noului regim scormonitori ca șobolanii. Acestora, fantezia copilului ce va deveni creator, le alătură imaginea -desprinsă dintr-o revistă veche- a palatului regal care plutește deasupra satului.

Avea 12 ani. Știa deja să aprecieze autenticul și frumosul. Chiar și cel feminin, al Anei cu părul lung și blond, misterios dispărută. Descrierea primei tresăriri și a primei decepții devine sublimarea copilăriei în adolescență „Cheia acelei seri încuiase definitiv ușa copilăriei. Doamne al știutului și întâmplării, dă-mi aer și putere să pot fugi în ziua de ieri și în toate zilele mele de dinaintea acestui cutremur”. Graiul, cel gorjean cu verbe la perfectul simplu, dă textului culoare și autenticitate, iar asociațiile de cuvinte surprind prin frumusețea și originalitatea lor poetică.

„Plecai luând cu mine toată copilăria, casa, dealuri, crâng, soare și cer”.

Citindu-l pe Mălăele, am văzut imagini vii, am auzit sunetul tânguitor al viorii, cel profund al orgii și cel dramatic al violoncelului din final. Mi-am scăldat ochii în culorile florilor, mi-am desfătat urechile cu ciripitul păsărilor și țârâitul greierilor, am mirosit tămâia și lavanda, am lăcrimat la „lacrima lumânării”. Am asistat la prefacerea vremii și vremurilor și neprefacerea oamenilor adevărați.

„Tehomir” e cartea unui artist total, înzestrat cu toate harurile. M-a emoționat ca nicio alta. Horațiu Mălăele e prețuit în România și peste hotarele ei, pretutindeni în lume.

Omul biblic și omul creștin



Marian NENCESCU

Pentru creștinii practicanți, studiul Bibliei și mai ales transpunerea Cărții cârților în concepte și perceptive cu aplicație zilnică, presupune, pe lângă aptitudini speciale de receptare și interpretare, și o abordare de tip autodidact, ce nu se suprapune, adesea, peste pregătirea de tip scolastic, specifică preoților cu studii de specialitate. În acest sens, principala cale de apropiere de spiritul creștin nu este școala/Universitatea/Seminarul, cu metodele și principiile lor didactico-aplicative, ci viața înseși, în ultimă instanță relația dintre maestru/profet/învățător/avva și discipoli, respectiv interdependența dintre omul biblic și omul creștin. Cu atât mai mult, într-o societate atât de stratificată ca nivel de percepție a trăirii religioase, și în care viața trăită în spirit creștin, ca și modul de interpretare a mesajului divin generează încă vii dispute scolastice, cuvântul lui Dumnezeu trece printr-o veritabilă maieutică, greu de perceput de omul modern, secularizat. Drumul/calea/cărarea către trăirea de tip creștin întâlnește inevitabile și neașteptate capcane, ce pun la încercare spiritele nepregătite, ori pe cei fără o motivație religioasă temeinică.

La fel, nu e mai puțin adevărat că în era globalizării, mesajul biblic se diluează, trecând, treptat, de la funcția spirituală, inițială, la cea didactică, și, în ultimă instanță la cea socio-educativă. Exemplul cel mai concret îl oferă literatura modernă și post-modernă unde funcția estetică ia locul celei aplicativ-spirituale. Avem o întregă producție de creații ficționale unde pretextul religios este doar sugerat, unde omul, cu problemele și neajunsurile lui fizice, tinde să se substituie mesajul divin, asta în ciuda faptului să Sfânta scriptură rămâne călăuzitoare noastră veșnică. Biblia, cea dintâi carte a omenirii, nu este, așadar, o simplă cheie de rezolvare a enigmelor și întrebărilor eterne, o antologie de texte istorice, ori un îndrumar de estetică, ci o esență a înseși

naturii antropologice a omului, o schiță tipologică a principalelor tipuri umane, de la patriarh, la preot, și de la femeie, la profet, rege, ori războinic.

Codul de interpretare al omului biblic, la care raportăm adesea și creațiile literare ori filosofice, cuprinde însă și numeroase enigme, ambiguități ori pete albe, astfel încât Cartea cârților este departe de a fi o creație liniară, o istorie a relației omului cu Divinitatea, ci mai degrabă reprezintă o istorie literaturizată, un manual post-modern de istorie alternativă, compus din reveniri, impresii ori simple omisiuni, în care naratio se împletește cu antropos, cum inspirat ne spune Rodica Iacob (Cuvânt înainte la Omul biblic, Iași, Institutul European, 2012, p. 11). Dacă Biblia este, în termeni moderni, o meta-literatură, atunci și licențele moderne pe această temă sunt acceptate.

Cititoare ferventă a Bibliei, creștină practică, soră bună cu biblicele Sara, Rebeca ori Rahila, la care face adesea referire textul sacru, Antoaneta Rădoi, autoare a unui ciclu epic inspirat de relația omului contemporan cu Biserica și cu ierarhii ei, este, antropologic și literar vorbind, femeia care își acceptă condiția biologică și socială, trasată cu mii de ani în urmă de o societate tribală și nomadă, dar și ființa răzvrătită împotriva unor tabu-uri ori practici frecvent întâlnite în comportamentul religios actual. „Inzestrată cu real talent literar”, cum ne asigură și Aureliu Goci (v.art. Aventurile unei credincioase în lupta cu sistemul...), Antoaneta Rădoi reinterpretează în cărțile sale rolul pe care Biblia tradițională îl acordă femeii, încercând să rupă bariera falocratică pusă în fața „fiicelor Sionului”, oscilând între Sulamita și Maria, ambele simboluri ale imaginarului de tip creștin. Departe de tipul frivol, privit critic de profetul Isaia („Dacă fiicele Sionului sunt mândre și țănoșe, cu priviri galeșe și pași alintați, va veni și ziua când Dumnezeu le va lua podoabele, lăntișoarele, cerceii, miresmele și talismanele...”), scriitoarea Antoaneta Rădoi este mai degrabă femeia judecătoresc, personaj ilustrat de preoteasa Debora, cea căreia evreii din Rama și Bethel, veneau să-i ceară sfatul, și care tranșa adesea neînțelegerile dintre bărbați. Ea este, sub aspect literar, dar mai degrabă social, femeia emancipată, dovada vie că inspirația profetică nu este rezervată doar bărbaților.

Un exemplu îl reprezintă însăși cartea, cu un titlu imposibil (Dragul, scumpul și sfântul meu Părinte, protosinghelul Nicodim Bujor... București, f.e., 2015), o relatare redactată în stil post-modern, a relației unei creștine/a unei femei biblice, în sensul clasic al cuvântului, cu un profet modern, dar nu un monah oarecare, un ilustru necunoscut (sintagmă prezentă și în titlul cărții), ci a unui veritabil Învățător („Avraamul meu”), care îi „orânduiește” viața în chip miraculos, dar greu de explicat în termeni comuni.

Pentru iudei, timpul patriarhilor, al vremurilor când, uniți în jurul lui Avraam, au plecat din Mesopotamia spre Canaan, împlinind astfel revelația Dumnezeului unic, reprezintă „vârsta de aur”. Istoricul Josephus Flavius îl identifică chiar pe miticul Avraam (Abraham), drept „al zecelea, după Noe”, stabilind și că localitatea Lăcașul lui Avraam, situată în ținutul Damascului, ar fi locul său natal. Din motive (încă) necunoscute, Avraam, împreună cu fiul său Lot, părăsesc „Valea lămâilor”, pornind pe calea indicată de Dumnezeu : „leși din țara ta și din neamul tău și din casa tatălui tău, și du-te în țara pe care ți-o voi arăta”. Tot Avraam este cel care a ridicat primele altare, iar, după tăierea împrejur, semn al legământului cu noul Dumnezeu, a vrut să-și sacrifice fiul, întâlnind însă rezistența Sarei, povestire reluată în Noul Testament sub forma sacrificării, de către însuși Tatăl ceresc, al Fiului, ca exemplu al reînnoirii alianței cu poporul ales.

Legendar sau real, Avraam patriarhul (nume ce ar cuprinde, se pare, indicația de Tată al mulțimii) este cel care a impus morala într-o societate tribală destrămată de desfrâu, a restabilit familia tradițională și a creat primele lăcașuri de cult, punând astfel bazele unei civilizații de tip nou, numită de sociologi, și nu numai, iudeo-creștină. Noul Avraam, re/creat de Antoaneta Rădoi în persoana protosinghelului Nicodim Bujor (n. 5 mai 1915, Piatra Neamț – d. 30 ianuarie 2011, Mânăstirea Cernica) „duhovnicul cu muștrări de catifea”, cum îl numește Silviu Andrei Vlădăreanu într-un articol din revista *Lumea credinței* (octombrie, 2016) este, mai puțin omul claustrat, rigid ori intransigent, cum adesea sunt percepuți unii ierarhi bisericești moderni, cât, patriarhul ce trăiește în lume, primește oaspeți, zâmbește, vorbește în tâlcuri, și, mai ales „citește” în sufletele celor care vin să-i ceară sfat și îndrumare: „O, Miss România! De când te aștept . . . îmi zise părintele Bujor luându-mi capul între mâinile făcute căuș, de parcă mă știa de-o sută de ani și nu mă văzuse demult... De când te aștept , repeta părintele...” (p. 53). La fel, și portretul „avăi” are ceva de sfânt : „Avea chip de înger ! De un alb imaculat. Măinile îi erau albe-albe, cu degete subțiri. Glasul plătând-șoptit. Era de-o blândețe și de-o modestie arar întâlnite... M-a primit cu multă căldură. Radia ! (p. 54). Lucrarea duhovnicească a părintelui Bujor (numele călugăresc de Nicodim și-l însușise întru cinstirea patriarhului Nicodim Munteanu, „nașul” său în călugărie), rămâne, afară de cea lumească, relatată pe larg în carte, Acatistul Sfântului Calinic de la Cernica, o lucrare demnă, în opinia Antoanetei Rădoi, de glasul lui Ioan Gură de Aur, o veritabilă simfonie duhovnicească impregantă de duhul admirației: „Făcătorule de duh, Părinte Calinic, cunoscând că Dumnezeu primește rugăciunile tale, cum a primit jertfele lui Noe..., arderile (sacrificiile din altare-

n.n) lui Avraam și pe Apostolii săi cu închinarea cea adevărată... cu bucurie grăim : Slavă cerului ce te-a slăvit, și cu toții cântăm Domnului : Aliluia !”. Este, cu totul, o poezie divină, o cântare a cerului și a Pământului, un imn de admirație, rostit în cel mai curat grai liturgic.

Distinctă de imaginea patriarhului este, în carte, și cea a preotului. În Biblie este o ocupație sacră, practică de bărbați. „Meseriașul sacru” chemat să-l slujească pe Iahve în „Cortul arătării”, este păstrătorul moralei familiale, slujitorul sanctuarului și mâna dreaptă a regelui, ori a stăpânului. Din vechime, a purtat haine speciale, tunică, pieptar, roba și tiara (un fel de coroană, de origine egipteană). În toată splendoarea lui, preotul biblic este mai degrabă un rege oriental, decât o ființă de carne. Azi, în epoca secularizării, preotul poartă doar haina, nu și atributele puterii : „L-am bucurat tare pe părintele Alin, în acel an, notează scriitoarea. Pusesem mână de la mână câțiva săraci și i-am încropit un veșmânt alb, primul din viața lui... Alb ca spuma laptelui făcut cu niște broderii achiziționate de noi, nici nu mai știu de unde, cu niște bijuterii mici-mici, de strugurași brodați și cu serafimi aurii... Părintele Alin radia (s.n.) de fericire !” (p. 46).

Mai importante însă decât aceste vremelnice podoabe sunt faptele oamenilor bisericii. Iar în această categorie, Antoaneta Rădoi include și „lucrările” părintelui Bujor, între care „vindecarea” prin rugăciune, și gândul bun ce o călăuzește pe credincioasa, mult încercată de soartă. Numai rostirea numelui duhovnicului său, deschide, la Cernica, uși și ziduri : „Fără să mă cunoască, părintele „Bazil”, doar spunându-mi că sunt o cunoștință a părintelui Bujor, îmi face calea liberă spre stăreție. Acolo, părintele Macarie, un pic mai aprig, era cam ca vremea. Aici era furtună, aici soare luminos” (p. 118).

Scrisă cu dragoste creștină, cartea Antoanetei Rădoi despre „Bătrân” nu este nici o biografie, nici o monografie propriu-zisă. Este un acatist, o moliftă (rugăciune) pentru un înger chemat la Domnul („Cert este că Bătrânul plecase, cum-necum, să-și ocupe locul lui din Cimitirul Cernica, dar și locul din dreapta Domnului, unde era așteptat cu dragoste de Maica Domnului... p. 18). Amănuntele unor întâlniri episodice, dublate de întâmplări laice, pilduitoare sub protecția binecuvântării paterne („Se pregătise de plecare... știam că va pleca și că eu voi rămâne... copil orfan –s.n., p. 152), constituie o reprezentare creștină asupra duhului biblic. Este o fulgure de gând, o inspirație ușoară ca o flăcără de candelă, pentru că noul Avraam le vorbește credincioșilor, acum și în veac, dar numai pe căile de Dumnezeu știute.



RAPSODIA DIVINEI ARMONII - Cântul VII

Florea TURIAC

- 1 Pe firul Ariadnei, mai departe
Voi merge iar, cu versul împreună
Și-apoi, discret, îl vor așterne-n carte,
- 4 Dar strecurându-i gema cea mai bună
Din universul de cuvinte-alese
Și har suprem, când mintea mea le-adună
- 7 Din Mari Grădini în care se pusese
Pentru-a-ncolți, (când gândurile-n taină
Au un răspuns la tot ce se dusesse
- 10 Pe apa sâmbetei), când mult mai faină
Sub clar de Lună se mai cerne-o ploaie
De stele, care-mbracă-a nopții haină,
- 13 Căci cei ce urcă lin nu se înmoaie,
Oricât de mult i-apasă lungul zilei,
Forțarea lor nu-i nicidecum greoaie
- 16 Și binecuvântați de Textul Filei¹
În mâini au toți misterioasa cheie
Cu care să descuie Lada Milei
- 19 Să o golească, tuturor să deie
Din ea, să guste ca dintr-o plăcere,
Sortiți pe veci numai din ea să ieie!
- 22 Dacă voința tot voinței, cere
Cu-o poftă-n karmă și cu alta-n sânge,
Idei să crească-n ale minții sere,
- 25 Atunci, cu bine binele-l răsfărâge
Pe-ntregul eu, care-i trezoreria
Celui năpăstuit și nu se plânge
- 28 Că-și face și mai strașnic meseria
Și nu pune nimic la îndoială;
Chiar de nu vede, simte feeria
- 31 Căci el descuie-a simțurilor yală
Cu harul lui ce doar un sfânt îl are,
Dacă-a făcut cu Domnul învoială.
- 34 Ci câți poeți n-au rătăcit arare
Să o-ntâlnească-n drum pe Caliope,
Dar câți găsit-au splendidă-i cărare,
- 37 Pavată și cu piei de antilope;
Nu poate s-o străbată-acel ce n-are
Darul de-a scrie și-are doar sincope!
- 40 El mintea greu și-o pune în mișcare,
Că versului nu-i poate da tainul
Cel necesar pentru cuvinte rare ;
- 43 De-aceea nici nu-i poate face plinul,
Oricât ar căuta n splendida curte
A lirici,- dacă nu vrea Divinul,
- 46 Care oricărei vieți îi face pĂrte
Și-o luminează cu-ale Sale raze
Când roțile destinului învârte...
- 49 El e Cuprinsul tainicelor faze
Ce-armonizează ființele stelare
Plantând pe-orice planetă mii de baze
- 52 Cu îngeri controlând orice mișcare
Spre Serafimi sau spre Sfânta Treime
Când și în ceruri fac câte-o lucrare,
- 55 Înconjurați de aștri ce-n desime,
Au doar lumini cum doar închipuirea
Poate percepe, când din înălțime
- 58 Ale lor raze-și fac deplin menirea,
Căci sursa lor e-atât de răspândită
Spre coborâre, dar și-unde-i suirea,
- 61 Că-ți vor grădina minții înflorită,
Când nu uiți să uzi florile speranței;
Și Muza-n Parnas de-alții e stărnită
- 64 Să-ți taie visul cu puterea ștanței,
De nu-ți duci fruntea înspre aplecare
Către acei ce-au darul ignoranței
- 67 Și crezi stridentă-a vocii lor cântare ,
Nevrând să stai cu ei o zi la cină
Că opera ce-au scris prea slabă pare

¹ Bibliei

- 70 *Și-atunci tu ție-ți căuta-vei vină,
Că dacă-i ocolești se cred embleme
Dar ei în ceață stau, ci nu-n lumină;*
- 73 *Și Fără noimă-ți vor crea probleme,
Purtând coroane și-mbrăcând hlamide,
Crezându-se că-s regi pe teoreme,*
- 76 *Căci au coroane, dar din pălămide!
Și chiar hlamidele sunt din hârtie,
Însă visează s-aibă piramide*
- 79 *Pentru-a lor stare doar de-antipatie,
Că nu-și dau seama că sunt umbre-n umbră
Și mor îmbrățișați de apatie.*
- 82 *Îngemănați într-o postură sumbră,
Ei nici nu văd cât zarea e de largă,
Căci stau în zona unde-i doar penumbră,*
- 85 *Vrând vasul omeniei să îl spargă.
Nu văd câmpia plină cu verdeață
Și tot spre nicăieri mereu aleargă*
- 88 *Pân-vor intra în tenebroasa ceață,
Că-nveninați câte-un căzut așteaptă
Ca pe-un mosor ce n-are pic de ață...*
- 91 *Ei nu au o gândire înțeleaptă
Și nici n-au aer sub a lor aripă
Să zboare printre lumea cea mai dreaptă,*
- 94 *Că strălucirea lor a fost de-o clipă,
Iar ce-au cules din holda răsfirată
Acum e toată pusă în risipă*
- 97 *Într-un hambar² deja de mult uitată
Că nimănui se pare că nu place
Încât a devenit pietrificată.*
- 100 *De-acum-nainte sta-vor ca pe ace
C-a lor mândrie-ncetul cu încetul
O vor simți cum lașă se desface*
- 103 *Și-abia atunci se va trezi poetul
Din ei cu ochii visători sub gene
Și va porni cum doar pornește-atletul*
- 106 *Pe câmpuri unde cresc doar buruiene
De leacuri pentru bardul ce se-așteaptă
Să ducă lupta grea printre hiene.*
- 109 *Când versu-i bun la partea înțeleaptă
Să treacă prin a harului răscruce,
Din el fascicul de idei îndreaptă*
- 112 *Și-atunci sublimu-n rima lui străluce,
Căci și a aprins a minții vâlvătaie
Și pe-ai săi umeri bucurii va duce:*
- 115 *Poeme fascinante ca pâraie
Vor curge-n scrisu-i toți spre a-i cunoaște
Narcisa frumuseții pusă-n foaie.*
- 118 *Cât timp voința, tot voință naște,
Prin scrisul lui el dăruiește forță,
Că mulți îl vor citi pentru-a-l cunoaște.*
- 121 *Când foamea de cuvânt e ca o torță
Și-și cumpănește bine-n sine gândul,
Să îl zdrobească, un fulger n-are forță,*
- 124 *Că-n ardere el moare apărându-l!
Când drumul de parcurs n-are sfârșire
Îl va cunoaște și mai mult, bătându-l...*
- 127 *Că nici în cer nu-i o așa urzire
Și nici atâta energie-n lume
Să țină-n loc a scrierii pornire*
- 130 *Când vrea lumina cu lumini să-nsume,
Punându-i osteneții-a lui tiară,
Doar gloria-i va străluci pe nume!*
- 133 *Că-i blând dar și sălbatic ca o fiară
Dar totdeauna dăruie iubire,
Iubirea-aceea pur nobiliară,*
- 136 *Din suflul cel mai sfânt venit din fire.*



² Bibliotecă

SERENADĂ PENTRU UN VIS TRĂIT CU OCHII DESCHIȘI

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

De bunul meu prieten, fermecătorul scriitor și prolificul publicist Roni Căciularu, mă leagă nu numai amintiri din timpurile când ne-am întâlnit în Israel (Tel Aviv, Ierusalim) sau



la Iași, ci și o stare de plăcută melancolie stimulată de rememorările unei copilării, tinereți și maturități pentru el, dar și din tinerețile mele, referitoare la orașul în care el s-a născut, iar eu mi-am purtat multe din zilele mele ca aviator pe avioane de vânătoare supersonice, respectiv Bacău. De aceea am și citit cu sufletul la gură, emoționat, dar și cu o imensă satisfacție intelectuală, recenta sa carte „Acuarele de demult” retrăind parcă atmosfera aceluia oraș moldav, cel din primele amintiri ale autorului, adică până prin anii '70 ai secolului trecut. Iar eu mi-am amintit de acele vremuri când modernizările au scos orașul din nostalgia unei istorii cu bunele și relele sale, aceea ce-i dădea un farmec aparte, dar și o personalitate distinctă și l-au făcut un oraș care, în general vorbind, semăna cu oricare altul adaptat cerințelor din acele vremuri.

Erau, aceștia din urmă, anii în care autorul făcuse deja alia, iar eu pășeam pe străzile mai vechi, aflate în spatele arterei centrale, una cu o istorie seculară, și mă minunam de armonia și farmecul vechilor construcții, cele care mai aveau să mai reziste un timp, unele, și care aminteau de faima orașului care se transforma profund sub ochii contemporanilor.

Fiindcă, da, Bacăul, aflat de la începuturile sale pe drumul comercial care străbătea Europa de la nord, de la marea Baltică până spre gurile Dunării sau la Marea Neagră, a fost un important oraș târg pomenit în hrisoave pe la anii de început ai formării statului feudal Moldova. Desigur sunt și poveștile mai vechi, cele cu parfum de legendă care aminteau, deloc fantezist, de istoria străveche a urbei, care funcționa cel puțin ca stație de poștă, dar și ca important punct de vamă între Moldova, Transilvania și Valahia, încă de pe vremea când în Dacia se instalase administrația romană, iar carpicii din zonă în-trețineau legături comerciale cu aceasta.

Sigur, o așezare cu un excelent vad comercial nu putea să nu atragă populațiile evreiești, mai ales pe cele din Galiția, după secolul al XVII-lea când persecuțiile imperiului țarist îi determinaseră, ca de atâtea ori în istorie, să-și găsească un alt cămin, însă cu prețul uriaș al unor suferințe greu de imaginat. Este menționată o piatră tombală din 1703 care atestă prezența unei comunități puternice de evrei în Bacău, iar în 1838 cei 1740 de evrei reprezentau 55% din populația de atunci a orașului cu tot ce înseamnă acest lucru: cultură, economie, educație și civilizație. Desigur vremurile și condițiile socio-istorice au făcut ca numărul acestora să varieze foarte mult, iar în anul 2011, conform ultimului recensământ, în

Bacău mai locuiau 40 de evrei.

Ce înseamnă asta, vom vedea după un deceniu, două. Oricum, nu trebuie să ne bucurăm, deși în prezent înțelegem mult mai bine ce legături erau între oamenii de diferite religii sau etnii, deși acum ne despart cam o mie de kilometri, care însă nu au reușit să facă dispărute vechile prietenii, ba mai mult, au creat altele noi.

Volumul scris de Roni Căciularu

aduce în fața cititorului acea lume a anilor de după război, acei ani care reușiseră să dea o altă semnificație a interculturalității, dar și interconfesionalismului, deși ca să fim sinceri, vechile tare nu dispăruseră cu totul. O con-fesiune a autorului referitoare la o iubire din tinerețe este rezumatul perfect al acestei situații, într-o singură frază: Eu eram evreu, ea nu!

Dar autorul nu își centrează amintirile pe acest gen de trăiri, ci mult mai mult, respec-tând adevărul, ne povestește despre micile aventuri ale sale (pe atunci însă foarte importante!), nu uită să-i aducă un emoționant omagiu, discret și sincer doamnei învățătoare Nicolau, ne vorbește despre salcia sub care stătea de multe ori Bacovia, despre „furtul” unor fructe, atunci când, la fel cu marele său înaintaș, Ion Creangă, constată că faptul în sine este pedepsit de o instanță aflată mult deasupra noastră, despre obsesia frezei care trebuia să sublinieze prin formă (creastă de cocoș) dinamismul vârstei, des-pre perechea de pantofi care-i face o festă jenantă atunci când este invitat la dans de o fată blondă cu gura ca o cireașă, dar și despre teatrul urbei, loc de magică atracție, acolo unde întâlnește numele mari ale scenei românești precum Radu Beligan, Emilia Godeanu, Mișu Rozeanu sau Rozina Cambos, despre famfara care ne încânta duminicile petrecute în parc, ne povestește și despre ceasornicarii din centru, ciudați și bizari parcă pentru meșteșugul lor practicat în micile ateliere stradale, ori despre meserii care acum ne par stranii, precum scriitorul de la poștă.

Autorul nu uită să ne spună și cum a găsit orașul după deceniile de absență, având cuvinte de laudă, binemeritate afirm și eu, pentru evoluția sa în toate planurile existenței. Sunt absolut fermecătoare și amintirile din vremea când era reporter la o publicație centrală, dându-le veridicitate prin prezentarea oamenilor cu care venea în contact prin prisma profesiei. Nu-i uită nici anii de studii universitare, cei petrecuți la Iași, amintindu-l pe profesorul Alexandru Husar, un fel de legendă a filologilor, om de mare anvergură de care am avut și eu onoarea să fiu apropiat în ultimii ani ai existenței sale.

Roni Căciularu nu-și scrie pur și simplu amintirile! Într-un fel cumva misterios el le retrăiește și prin forța cuvintelor sale, determinându-te și pe tine, cititorul, să faci același lucru. Citind cartea, privindu-i și bogata augmentare iconografică, mi-am adus aminte de o seară când în noua clădire a Filarmonicii din Bacău, una cu o acustică de excepție, o tânără interpreta cu mult har Nightingale Serenade. Avea ochii închiși, iar toată făptura ei părea luminată de o indescritibilă fericire interioară. Sala era fascinată de muzica aceea care ne transporta parcă spre alte sfere ale existenței. Cam așa mi s-a întâmplat și cu această lectură, ceea ce mă determină să-i mulțumesc din toată inima dragului meu prieten, Roni Căciularu, cel care a folosit în același scop puterea cuvântului, armonios împletită cu vigoarea talentului său de scriitor.



DIMENSIUNEA ESTETO- SOCIALIZATOARE A UNUI CENACLU LITERAR



Dorin NĂDRĂU

Rândurile ce urmează mi-au fost motivate cu prilejul invitației de a participa la o recentă reuniune a Cenaclului Literar „Mircea Eliade” din Denver, CO, desfășurată grație platformei ZOOM, o manifestare ce s-a dovedit interesantă, atât prin discuțiile pe care le-a generat, cât și prin aprecierile și evaluările expuse.

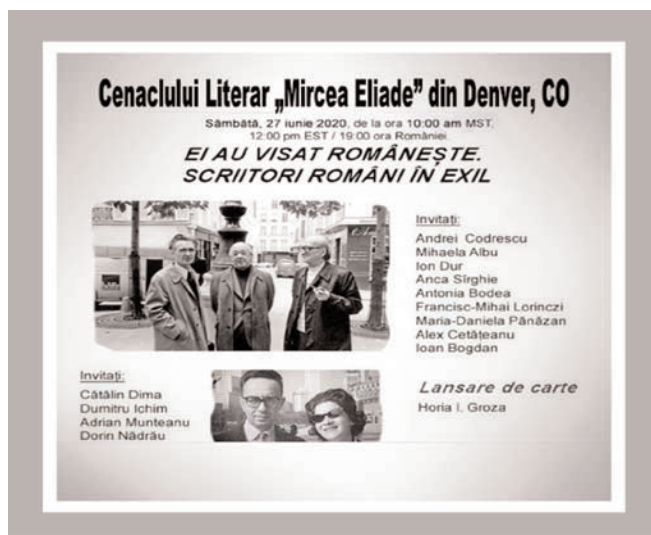
Din perspectiva evoluției mentalităților, apariția și exercitarea unei activități specifice unui cnaclu a reprezentat o achiziție prin excelență modernă. Incontestabil, nevoia de cnaclu și importanța sa depind cu preponderență de timpul istoric, ca și de anumite contexte și de așteptări. Aserțiunea mea este neîndoios consolidată de fenomenul actual de extindere a desfășurării on line. Am realizat că un considerabil avantaj este faptul că noua modalitate oferă posibilitatea apropierei unui mare număr de participanți aflați concomitent în locuri diferite și indiferent cât de îndepărtate, asigurând cnaclului calitatea de a constitui o grupare vie și chiar o stare de spirit și nucleu vital al unei comunități.

Este îndeobște cunoscut că, în mod necesar, structura oricărui cnaclu literar include prezența și interesul intens susținut al unei figuri „spiritus rector” în stare să adune împreună diverse personalități și să le compatibilizeze. Nu mi-a fost greu să recunosc în acest rol pe „admirabilul om al cărții” prof. Anca Sîrghie, împrejurare confirmată de unul dintre membrii cnaclului care a evocat înființarea cnaclului la recomandările și sugestiile acesteia, cu mulți ani în urmă.

Emoționantă „ab initio” prin însăși tema abordată și dezbatută, „Ei au trăit în limba română. Scriitori români în exil”, sesiunea cnaclului, ai cărei moderatori au fost amfitrionii Simona Sîrghie și Sebastian Doreanu, a cuprins un program atractiv. După salutul de „bun venit” și prezentarea invitaților și a unor noi cărți și reviste literare, au urmat

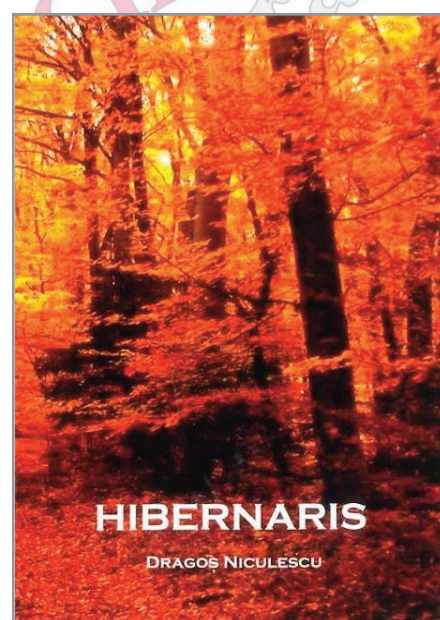
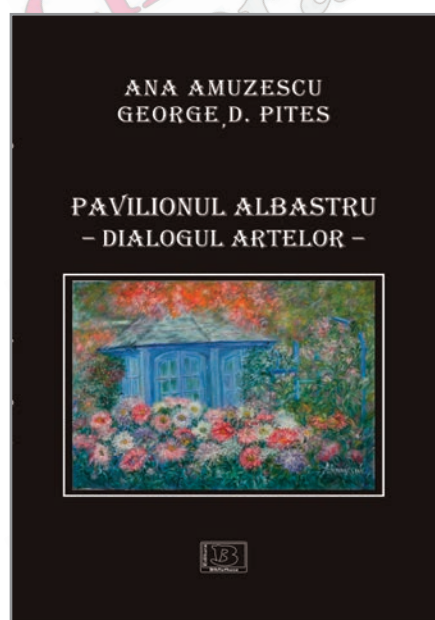
prezentările relatate, timp de câte 10 minute acordat fiecăruia, după cum urmează: Andrei Codrescu (SUA)-„...despre Andrei Codrescu”, Mihaela Albu (România)-„Necunoscutul Virgil Ierunca”, Ion Dur (România) -„Post-restant. Recuperarea publicistului Horia Stamatu”, Anca Sîrghie (România)-„Mircea Eliade-spirit renescentist”, Antonia Bodea (România)-„Emil Cioran-sublimarea negației”, Alex Cetățeanu (Canada)-„Dr. Anton Soare-nepotul generalului martir Petre Caramitru”, Francisc-Mihai Lorinczi (România)-recital din poezia lui Dumitru Ichim, Daniela Pănzan (România)-„Marile sărbători creștine în poezia lui Dumitru Ichim, Ioan Bogdan (SUA)-„Oaze românești”, Cătălin Dima (SUA)-recital de pian Tiberiu Brediceanu. Au prezentat, în continuare, creații proprii: Dumitru Ichim (Canada)-poezii, Adrian Munteanu (România)-sonete, Dorin Nădrău (SUA)-„Vintilă Horia. Tulburătoare pagini de jurnal”, Dan Dănilă (România)-poezii. Horia Ion Groza (SUA) a reținut atenția cu lansarea cărții „Jurnalul lui Ulise” de Dan Dănilă. Cuvântul de încheiere a marcat tema viitoarei reuniuni lunare a cnaclului, anume „Monarhia și literatura”.

Finalmente, cred că dincolo de aserțiuni și argumente (pro și împotriva) implicând o inevitabilă doză de subiectivism și relativism, reuniunea literară a Cnaclului din Denver, CO a constituit o elocventă pledoarie în favoarea unei vădite solidarități de grupare literară distinctă alcătuită din oameni preocupați de literatură și legați prin multiple afinități estetice. Pentru mine, această manifestare culturală a constituit un mod de petrecere a timpului liber sub imperiul lui „utile dulci”.





Cărți din biblioteca revistei Climate literare



Cogito

„Nu este important cât de deștept ești, ci cât de profund gândești”